

Το θρυλικό

Γεφύρι της Άρτας

Ο ΑΡΑΧΘΟΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ «Ο ΑΡΑΧΘΟΣ»
Ερατοσθένους 6 – Κ. Ηλιούπολη – Τ.Κ. 163 41 – ΤΗΛ. 210.99.21.292 – FAX.210.99.61.787 • E-Mail: antoniouxr@tee.gr
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΧΡΟΝΟΣ 45ος - Αρ. φύλλου 217 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2022 • Τιμή Φύλλου: 5.00 €

Η εφημερίδα που ένωσε

Γέφυρα Τζαρή
το Ξεροβούνι με τα Τζουμέρκα

8 ΜΑΡΤΗ Η ΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Πρέπει και είναι υποχρέωσή μου να αναφερθώ σ' αυτή τη γιορτή των γυναικών, δεν είναι ν' αφήνουν οι γυναίκες τους άνδρες τους στο σπίτι και οι ίδιες να ξεχύνονται στις ταβέρνες και τα καφέ, να γιορτάσουν την χειραφέτησή τους, και την ισοτιμία με τους άνδρες.

Θα επιχειρήσω σαν γυναίκα, αγωνίστρια σ' όλη μου τη ζωή μια ελεύθερη κατάδυση στο χρόνο, σε σημαντικές ιστορικές στιγμές, τότε που η ανάγκη και η κοινά βιωμένη αδικία έκανε τις γυναίκες τις συνηθισμένες, ασυνήθιστες, τότε που η αφύπνιση της συνειδησης του ομαδικού συμφέροντος τις οδήγησε στις συλλογικές αποφάσεις για κοινή δράση και αγώνα που πολλές φορές έφερε τη νίκη, όσο δύσκολος κι αν ήταν ο στόχος τους. Σήμερα έχουμε εκατοντάδες γυναικείους συλλόγους που αγωνίζονται. Ένας απ' αυτούς είναι η Ομοσπονδία Γυναικών Ελλάδος (Ο.Γ.Ε.) όπου και εγώ προσωπικά μετέχω στις εργασίες.

Το 1476 σε μια περιοχή του Σαντιάγο, της Καλατράβα, και της Αλκάνταρα, ήταν ένα χωριουδάκι 985 κατοίκων που λέγονταν «Φουέντε Οχεβούνα» ή αλλιώς «Προβατοπηγή» στην περιοχή της Κόρντοβα. Ένας άρπαγας διοικητής, είχε γίνει βραχνάς πάνω σε σπίτια και ανθρώπους, κλέβοντας το βιός της αγροτιάς, βιάζοντας τις γυναίκες και σκοτώνοντας, όποιον ήθελε, χωρίς να δίνει λογαριασμό σε κανέναν. Ποιος να φανταστεί ότι η κατάχρηση του δικαιώματος του φεουδάρχη στην πρώτη νύχτα θα πυροδοτούσε έναν λαϊκό ξεσηκωμό, που όμοιό του δεν είχε γνωρίσει τότε το ήσυχο χωριό. Το δικαίωμα που είχε ο φεουδάρχης, στην πρώτη νύχτα είχε προνόμιο αρχοντικό, ένα φέουδο αλλιώτικο, που η αρχή του χάνεται στα

συνέχεια στη σελ. 8

ΑΡΑΧΘΙΝΗ ΣΑΤΙΡΑ

ΑΡΑΧΘΟΣ... ΤΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ!

Πόσα άγρια τριγυρνάνε
από πάνω μας πετάνε
στα βουνά μας, στα ποτάμια
με τεράστια πλοκάμια!

Μας βουτάνε τα χαλίκια
όλη η άμμος μας τσιφλίκια
τώρα αρπάζουνε τη λίμνη
τίποτα να μη μας μείνει.
Οι Αρμόδιοι χαμένοι!
στα γραφεία τους... κλεισμένοι;

Τα βουνά μας δακρυσμένα
μας καλούν 'σένα και 'μένα
όχι λίμνες με καθρέπτες.
Περιβάλλον... ψεύτες... κλέφτες;

Τα φωτοβολταϊκά στους λόφους
έχει η Ελλάδα φίσκα... τόσους
όχι σε κάμπους, σε σεντόνια
θα τα δούμε... στην Ομόνοια!

(ΑΝΤ-ΑΙΟΣ)

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Γράφει ο Φλώρος Απόστολος

Άρτα 9 Φεβρουαρίου 2022

Κατ' αρχήν στα πολλά «ΟΧΙ» φωτοβολταϊκά στη λίμνη φράγματος Πουρναρίου ας προστεθεί και το δικό μου «ΟΧΙ». Φασούλι το φασούλι γεμίζει το σακούλι. Εκφράζω τη λύπη μου που δεν εκλήθηκαν στο Δημοτικό Συμβούλιο της 31/1/2021 εμείς οι ζώντες πρόεδροι των πληγείσων κοινοτήτων που ζήσαμε την κατασκευή του φράγματος από την αρχή μέχρι το τέλος που άρχισε να λειτουργεί.

Θα χρησιμοποιήσω δύο λέξεις: «καλά να πάθουμε» διότι περάσανε 40 χρόνια περίπου και ουδείς αξιωματούχος ενδιαφέρθηκε για την αξιοποίηση της λίμνης και του παραλίμνιου δρόμου. Παρουσιάστηκε η «ΤΕΡΝΑ» ενεργειακή και κούνησε τα λιμνάζοντα νερά και ανέτειλε ο ήλιος για την αξιοποίηση της λίμνης και μια μικρή επιτροπή, όχι στο ανάστημα αλλά σε κύρος, γνωριμίες με

κυβερνητικά στελέχη και δραστηριότητα. Δεν υπάρχει ωραιότερη λίμνη για τουρισμό και όχι μόνο. Η φύση επρόικισε τον Νομό Άρτης με ένα αξιόλογο ποτάμι που λέγεται ΑΡΑΧΘΟΣ. Όσοι εκ των κατοίκων είχαν παρόχθια χωράφια εξασφάλισαν το ψωμί της χρονιάς και προμηθευόμεθα και μεις οι ξηρικοί κυρίως τα χρόνια της κατοχής καλαμπόκι.

Η επικοινωνία των κατοίκων ένθεν και ένθεν του ποταμού γινόταν με ξυλόβαρκες, με πνιγμούς πολλές φορές. Ευγνωμονούμε τον τ. υπουργό κ. Θεόδωρο Κολιοπάνο για τη γέφυρα Τζαρή. Σώθηκε ο κόσμος από τους πνιγμούς, η επικοινωνία των κατοίκων και συντόμευση αποστάσεων. Οι αποστάσεις με τη γέφυρα αυτή έγιναν ασφαλέστερες και συντομότερες. Οι Τζουμερκιώτες έδωσαν πολύ αίμα για την πατρίδα και πήραν λίγα. Εκτός του δρόμου Αθαμανίου τότε θα γίνει ο δρόμος Σκληδάδες-Καταρράκτης; Ποιο άλλο

τουριστικό έργο γίνεται και είχαμε αξιόλογα χωριά για τουρισμό, χειμώνα-καλοκαίρι. Με τους υπάρχοντες δρόμους δεν αναπτύσσεται τουρισμός.

Παρά τα 98 χρόνια που έχω στην πλάτη μου, το μυαλό μου δουλεύει άριστα. Ενθυμούμαι το φράγμα από την κατασκευή του, από την αρχή μέχρι που άρχισε να λειτουργεί. Και τι εννοώ αρχή. Από όταν ήρθαν τα τοπογραφικά συνεργεία και μετρούσαν τα κατακλυσθέντα περιουσιακά του καθενός μέχρι που λειτούργησε και μας έκανε τραπέζι η ΔΕΗ στο φράγμα. Είχαμε στενή συνεργασία οι πρόεδροι

συνέχεια στη σελ. 4

Εξερευνώντας την Άρτα: Το γεφύρι, οι εκκλησίες, τα μονοπάτια και τα καλύτερα μέρη για φαγητό

Περπατώντας τα χωριά της και χαρτογραφώντας την μεγαλειώδη ιστορία της, αρχαία και βυζαντινή

Photo: Shutterstock

Ας είμαστε ειλικρινείς: όταν ακούτε τη λέξη «Άρτα» το πρώτο πράγμα που σας έρχεται στο μυαλό είναι το γεφύρι και το δεύτερο, ότι δεν αξίζει να πάτε εκεί μόνο και μόνο για αυτό.

Ωστόσο αν αποφασίσετε να την επισκεφθείτε θα σας διαψεύσει, όχι γιατί η πόλη της Άρτας είναι κάποιας ιδιαίτερης ομορφιάς ή γιατί έχει έντονη νυχτερινή ζωή αλλά γιατί κρύβει πολλά σημεία μεγάλου ενδιαφέροντος, τόσο η πόλη όσο και οι κοντινές περιοχές, που αξίζουν και με το παραπάνω να τους χαρίσετε την προσοχή σας.

Το ταξίδι μας από την Αθήνα για την Άρτα ξεκινάει νωρίς το πρωί, έχουμε μπροστά μας να κάνουμε περίπου 350 χλμ.

διαδρομής, που ευτυχώς ο καινούριος δρόμος την κάνει εύκολη, θέλουμε όμως να πάρουμε το χρόνο μας και να την απολαύσουμε. Να χαζέψουμε τη λίμνη Οζερός και την Αμβρακία στα αριστερά μας και να σταματήσουμε στην παραλία της Αμφιλοχίας για να χαλαρώσουμε με ένα καφεδάκι μπροστά στη θάλασσα. Πρώτη στάση λουπόν στην Αμφιλοχία και αφού απολαύσαμε τον καφέ μας ατενίζοντας τον Αμβρακικό και συζητήσαμε τις τελευταίες λεπτομέρειες του ταξιδιού μας μπήκαμε πάλι στο αυτοκίνητο.

Τραβήξαμε χειρόφρενο στο κέντρο της Άρτας, στη συμβολή Πύρου, Ελ. Βενιζέλου και Σκουφά. Είναι η ώρα να αφήσουμε τις βαλίτσες, να κάνουμε μια μικρή βόλτα στον πλακόστρωτο εμπορικό δρόμο της Σκουφά με τα όμορφα νεοκλασικά -ξεχωρίζει αυτό του παλιού δημαρχείου που ανακαινίζεται- και να αναζητήσουμε τοπικές νοστιμιές.

Η βόλτα μας, μας βγάζει στο μικρό ταβερνάκι «Αζυμούθιο», μπροστά στην πύλη της Αγίας Θεοδώρας. Βγάζει τραπεζάκια στον μικρό πεζόδρομο και ειδικεύεται στα μαγειρευτά: μοσχάρακι κοκκινιστό, λαχανοντολμάδες, γίγαντες και χοιρινό κότσι γάστρας είναι μερικά από αυτά που θα βρείτε στο μενού του. Το βράδυ μάς βρήκε να σιγοπίνουμε τσιπουράκι στον πεζόδρομο της Σκουφά, στα «19 Γράδα» συνοδεία καλοφτιαγμένων μεζέδων και στη συνέχεια να πίνουμε κοκτέιλ στην εσωτερική αυλή του «Joker» στη Γεωργίου Μάτσιου. Η είσοδος του μαγαζιού με το στενό διάδρομο και τη μακρόστενη μπάρα με τίποτα δεν μαρτυρά τη μεγάλη σκεπαστή αυλή του στο βάθος δεξιά.

Τα ιβάρια της Λογαρού

Το πρωί βάλαμε ρότα για την Κορωνησία, το μικρό νησάκι στον Αμβρακικό κόλπο, που συνδέεται με τη στεριά με μια στενή λωρίδα ασφάλτινου δρόμου. Από τα αριστερά βρίσκεται η λιμνοθάλασσα της Λογαρού και δεξιά τα νερά του Αμβρακικού με τα ιβάρια στην άκρη του δρόμου. Τα ιβάρια είναι ένας παμπάλαιος τρόπος ιχθυοκαλλιέργειας. Οι ψαράδες χρησιμοποιούσαν τις άφθονες καλαμιές της περιοχής και έφτιαχναν παγίδες για τα ψάρια. Η Κορωνησία έχει αρκετά ιβάρια γύρω γύρω και προμηθεύει με φρέσκο ψαράκι όλη την περιοχή και όχι μόνο. Στο χωριό μένουν κυρίως ψαράδες και συνταξιούχοι χωρίς να λείπουν όμως και οι τουρίστες. Στην παραλία του Φράχτη μετρήσαμε τουλάχιστον πέντε camper vans.

Από την άλλη πλευρά η Λογαρού είναι ένας υπέροχος υγροβιότοπος που φιλοξενεί πελεκάνους, φλαμίνγκο, αγριόπαπιες, ερωδιούς κ.α. Η ηρεμία της λίμνης

συνέχεια στη σελ. 5

«Ο ΑΡΑΧΘΟΣ»
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

Ερατοσθένους 6, Κ. Ηλιούπολη 163 41
E-Mail: antoniouxr@tee.gr
Τηλ.: 210 9921292 - Fax: 2109961787

ΧΡΟΝΟΣ 45ος - Αρ. φύλλου 217
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2022
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ:

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου
Χρήστος Ι. Αντωνίου
Τηλ.: 210 9921292

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΥΛΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ Κ.Α.Π.
Ερατοσθένους 6, Κ. Ηλιούπολη 163 41
Email : antoniouxr@tee.gr
FAX : 210. 99.61.787

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
Πρόεδρος: Χρήστος Ι. Αντωνίου
Τηλ.: 210 9921292

Αντιπρόεδρος: Βίκυ Αράπη-Καραγιάννη
τηλ.: 697.20.90.800

Γεν. Γραμματέας: Γεώργιος Κ. Γιώτης
τηλ.: 693.24.26.893

Ταμίας: Αριστοτέλης Μπαρτζώκας
τηλ.: 6932587337

Ειδικός Γραμματέας: Ευαγγελία Πρόνοιου
τηλ.: 6980365328

Δημόσιες Σχέσεις:
Βασίλης Αναστασόπουλος, Τηλ.: 697.47.65.865
Γεώργιος Καλιακάτσος, τηλ.: 6937604822

Σελιδοποίηση-Εκτύπωση:
RED-T-POINT, τηλ.: 210-8656505

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
ETE: GR73 0110 0860 0000 0866 0335 632
ALPHA: GR9001403610361002101066111
EUROBANK: GR95 0260 0190 0005 3010 1291505
ΠΕΙΡΑΙΩΣ: GR23 0172 1930 0051 9305 3897 607

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ/ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	2685 360217
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΥ	
ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ-ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ	2685 360213
ΥΔΡΕΥΣΗ-ΟΔΟΠΟΪΑ	2685 360212
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ	2685 360214
ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	2685 360225
ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΟ	2685 360217

ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ	26850 22221-3
ΕΛΤΑ&ΤΑΧ.ΤΑΜ/ΡΙΟ	26850 22216
ΟΤΕ	26850 22212
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	26850 22288
ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ	26850 22584,
	22224, 22243
ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ	26850 22615
ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΕΙΟ & ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΕΙΟ	26850 22644,
	6972 194054
ΚΤΕΛ ΑΡΤΑΣ	26810 27348
	210-5133139

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΤΑΣ	26810 28030
RAFTING-VIA NATURA (ΓΕΦΥΡΑ ΠΛΑΚΑΣ)	26850 31200
	6972 223574
	6979 419773

ΙΕΡΕΑΣ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΝΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ	6946153141
----------------------------------	------------

ΚΑΦΕΝΕΙΑ & ΤΑΒΕΡΝΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ

• ΒΑΘΥΚΑΜΠΟΣ	
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ	6972 240257
• ΚΡΥΟΝΕΡΙ	
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	26850 71219
ΣΦΗΚΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	26850 71965
• ΝΑΖΑΙΟΙ	
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	26850 71391
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ Χ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	26850 71247
• ΦΤΕΡΗ	
ΜΠΑΛΑΟΥΡΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	6934 292710

TAXI

• ΚΥΨΕΛΗ	
ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	26850 71328,
	6972756998
• ΡΟΔΑΥΓΗ	
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ	26830 71385,
	6944513727
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΥ ΛΑΜΠΡΙΝΗ	6976756826
ΚΟΡΔΑΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	6974817606

ΙΠΠΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓ.ΜΑΡΙΝΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΜΠΑΜΠΑΣ 6946 241007

ΜΥΛΟΣ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ
ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΒΟΛΑΣ 6979 519620

Τιμή Φύλλου: 5,00 €

Για να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι

Οι ηogaριασμοί μας με την ιστορία 200 χρόνια από το 1821 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΡΑΚΛΗΣ, ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ ΠΙΣΤΙΑΝΩΝ & ΜΠΡΕΝΙΣΤΑΣ Ένας Άγνωστος αγωνιστής του 21

του Χρήστου Ντάλα

Διαβάζοντας τον Μακρυγιάννη και άλλους που έγραφαν για τις επιχειρήσεις στην περιοχή της Άρτας τα πρώτα χρόνια του 21, πλάι στα γνωστά ονόματα οπλαρχηγών όπως του Καραϊσκάκη, του Μακρυγιάννη, των Κουτελιδαίων, του Μπακόλα, τις περισσότερες φορές βλέπουμε και το όνομα του Γ. Τσαρακλή. Για όλους έχουν γίνει μελέτες, έχουν γραφεί βιβλία και τραγούδια, έχουν στηθεί αγάλματα. Ο Γεώργιος Τσαρακλής οπλαρχηγός Πιστιανών και Μπρενίστας βρίσκεται στην αφάνεια. Πιστιανίτες είναι οι κάτοικοι δύο χωριών εκατέρωθεν του Αράχθου, των Πιστιανών (παλαιότερα Πιστιανά Νέας Ελλάδας) και του Διστράτου (παλαιότερα Πιστιανά Παλαιάς Ελλάδας). Θα κάνουμε προσπάθεια παρακάτω να παρακολουθήσουμε τη διαδρομή και τη δράση του πιστιανίτη οπλαρχηγού του 21 Γ. Τσαρακλή και του γιού του αγωνιστή της Επανάστασης της Άρτας το 1854.

Λίγα για τα αρματολίκια της Άρτας

Η Οθωμανική αυτοκρατορία κατά τον 17^{ον} αιώνα άρχισε να μισθώνει μεταξύ των Ελλήνων φρουρές από μαχητές, στις οποίες ανέθεταν την φύλαξη ιδιαίτερα των ορεινών και δυσπρόσιτων περιοχών. Από την ανάγκη αυτή δημιουργήθηκαν τα αρματολίκια, οι αρματολοί και άλλοι υπομίσθοι της οπλαρχηγού. Οι τελευταίοι μάλιστα ελάμβαναν, εκτός των δικαιωμάτων εκ της φορολογίας και χρηματικό ποσό.

Εις την επαρχίαν της Άρτας κυρίως δύο ήσαν τα αρματολίκια τα οποία ανεγνώρισεν η τουρκική εξουσία: του Ραδοβυζίου και των Τζουμέρκων. Των οποίων τελευταίων έδρα ήτο η Χώσεψη (Κυψέλη) και το Βουργαρέλι, αρματολός δε αυτών κατά το έτος 1750 παρυσιάζεται ο Δημήτριος Κουτελίδας ή Χωσεψίτης.

Στη συνέχεια τα αρματολίκια πέρασε σε διάφορα χέρια ληστών και άλλων. Περί το 1804 το μεγαλύτερο τμήμα του Ραδοβυζίου παραχωρήθηκε στον Γώγο Μπακόλα, το δε αρματολίκι των Τζουμέρκων στον Νικ. Κουτελίδα γιο του Χωσεψίτη. Μετά το θάνατο του Κουτελίδα το 1812 στο αρματολίκι Τζουμέρκων τον διαδέχτηκε ο πρωτότοκος γιος του Μήτρος. Κατά μια αγαπημένη συνήθεια της εποχής, την αύξηση της επιρροής μέσω των επιγαμιών, η μια αδελφή του Γ. Μπακόλα παντρεύτηκε τον Μήτρο Κουτελίδα, η δε άλλη τον γιο του Νικ. Στορνάρη αρματολού του Ασπροπόταμου. Έτσι παραμονές του 21 αρματολός των Τζουμέρκων ήταν ο Μήτρος Κουτελίδας με συμπαραστάτη τον νεότερο αδελφό του Γιαννάκη γενναίο και σκληρό πολεμιστή. Η επικράτεια των αρματολικιών (καπεταναίων) δεν ήταν ακριβώς γνωστή γιατί υφίσταντο αλλαγές σύμφωνα με τις επιδιώξεις των εκάστοτε κρατούντων. Το μεγαλύτερο μέρος πάντως της περιοχής των Τζουμέρκων ανήκε στο ομώνυμο αρματολίκι.

Πιστιανά και Μπρενίστα ήταν περιοχές εκατέρωθεν του Αράχθου περί τις σημερινές κοινότητες Πιστιανών, Διστράτου και Κορφοβουνίου. Πιθανόν αποτελούσαν ένα μικρότερο τμήμα (κόλι) του αρματολικιού Τζουμέρκων και ο Γ. Τσαρακλής να ήταν ένας οπλαρχηγός πρωτοπαλικάρο, επικε-

Μάχη του 1821

Μάχη της Επανάστασης 1821

Γεώργιος Καραϊσκάκης, ελαιογραφία του Γ. Μαργαρίτη

Ο Χουρσίτ πασάς, λιθογραφία

Γώγος Μπακόλας (1770-1826). Σαρακατσάνος στην καταγωγή, αρματωλός του Ραδοβυζίου. Οπλαρχηγός στην επανάσταση του 1821.

φαλής στο κολι (κολιτζής). Να σημειωθεί ότι κολιτζής ήταν και ο Καραϊσκάκης στο αρματολίκι Αγράφων στην εποχή που αρματολοί ήταν οι Κατσαντωναίοι. Ενδεχόμε-

νο πάντως, τουλάχιστον στην εποχή το 21, να ήταν ξεχωριστό αρματολίκι με αυτονομία έναντι της οθωμανικής εξουσίας. Δεν προκύπτουν πάντως διενέξεις των αρματολικιών Ραδοβυζίου και Τζουμέρκων και σε όλες τις επιχειρήσεις βρίσκουμε τους Κουτελιδαίους, τον Μπακόλα και τον Τσαρακλή μαζί ως Τζουμερκιώτες οπλαρχηγούς. Οι Τζουμερκιώτες εμφανίζονταν οι πιο απείθαρχοι προς την ελληνική διοίκηση και περί το 1824 ήταν το στήριγμα του Καραϊσκάκη στη σύγκρουση με τον Μαυροκορδάτο, όταν καταδικάστηκε για προδοσία. Κατά τον Δ. Καρατζή κατά το 1818 από τους πρώτους που μυήθηκαν στην φιλική εταιρεία από τον Οικονόμου της Μητροπόλεως Άρτας, ιερέα Μόστραν, ήταν οι αδελφοί Κουτελίδα, ο Γιάννης Μακρυγιάννης, ο Γώγος Μπακόλας και ο οπλαρχηγός Πιστιανών και Μπρενίστας Γ. Τσαρακλής.

Στην Επανάσταση του 1821

Τον Ιούλιο 1820 ο Αλή πασάς κηρύχθηκε αποστάτης από την Υψηλή Πύλη. Μέχρι την εξόντωσή του τον Ιανουάριο του 1822 υπήρξε προσπάθεια προσέλευσης των Χριστιανών οπλαρχηγών της περιοχής δηλαδή κλεφτών, αμαρτωλών και Σουλιωτών. Οι Τζουμερκιώτες οπλαρχηγοί φαίνεται στην αρχή να πήγαν με το μέρος του Αλή. Η κατάσταση έγινε πιο περίπλοκη από την άνοιξη του 1821 όταν ξέσπασε η ελληνική επανάσταση. Τον Μάιο 1821 μόνο οι περιοχές που βρίσκονταν στα παλαιά όρια της δικαιοδοσίας του Αλή πασά δεν είχαν ακόμη επαναστατήσει.

Σύμφωνα με την παράδοση, η οποία όμως δεν επιβεβαιώνεται, στο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου του Βουργαρέλιου την 15^{ην} Μαΐου 1821, υπό τις ευλογίες του Ηγούμενου της Μονής Χριστοφόρου, κηρύχθηκε η επανάσταση της Άρτας. Εκεί συμμετείχε ο Γ. Τσαρακλής, οι Κουτελιδαίοι, ο Γ. Μπακόλας, ο Γ. Καραϊσκάκης και άλλοι οπλαρχηγοί από το Ραδοβύζι και τα Τζουμέρκα.

Τέλος Μαΐου οι οπλαρχηγοί της Άρτας αποφάσισαν να εμποδίσουν την κάθοδο των οθωμανικών στρατευμάτων από την Άρτα, που ήταν ένα από τα σημαντικά στρατιωτικά κέντρα του Χουρσίτ πασά, προς τη δυτική Πελοπόννησο και Ρούμελη. Για να το πετύχουν αυτό έπρεπε να ελέγξουν τα στενά του Μακρυνόρους. Στις 28 και 29 Μαΐου 1821 οι Τζουμερκιώτες οπλαρχηγοί στους οποίους συμμετείχε και ο Γ. Τσαρακλής, στη θέση Κούλια του Μακρυνόρους σταμάτησαν την πορεία οθωμανικών στρατευμάτων από Άρτα προς Ναύπακτο με επικεφαλής τον Ισμαήλ πασά Πλιάσα. Στη συνέχεια τα σώματα αυτά μετακινήθηκαν προς την Άρτα και στις 8 Ιουνίου δόθηκε μάχη στο Κομπότι, όπου κατά τον Μακρυγιάννη «ο Καραϊσκάκης περιπαίζοντας τους Τούρκους τους γύρισε τον κώλο και επληρώθη εις την φύσιν».

Την 18^{ην} Ιουνίου ο Ισμαήλ ηγούμενος στρατού τεσσάρων χιλιάδων επιχείρησε να περάσει από ψηλότερη διάβαση του Μακρυνόρους στη θέση Αγία Παρασκευή Λαγκάδας όπου αποκρούστηκε από λίγα τμήματα οπλαρχηγών, πράγμα που θεωρήθηκε σπουδαίο κατόρθωμα.

Η συνέχεια στο επόμενο φύλλο

Εξερευνώντας την Άρτα: Το γεφύρι, οι εκκλησίες, τα μονοπάτια και τα καλύτερα μέρη για φαγητό

συνέχεια από τη σελ. 1

με αυτά τα μαγευτικά πουλιά να κολυμπάνε και να πετάνε δυο μέτρα από τα νερά της είναι μια εικόνα που πραγματικά σε μαγνητίζει. Το νησάκι δεν έχει πολλά να κάνει, το τοπίο του όμως είναι μοναδικό. Αξίζει να επισκεφθείτε την **βυζαντινή εκκλησία της Παναγιάς** που χρονολογείται τον 10ο αιώνα και την **Κούλια**, ένα οχυρό-παράτριο, κατασκευή των Οθωμανών για να ελέγχουν τη βόρεια πλευρά του κόλπου αλλά και να περπατήσετε την ιδιόμορφη ακτογραμμής της. Στην επιστροφή βγήκαμε εκτός του κεντρικού δρόμου κάνοντας δεξιά προς τα όμορφα χωριουδάκια της **Γαβριάς και του Ψαθοτοπίου** με τα πέτρινα περιυτοιγημένα σπιτάκια και τις μικρές αυλές. Στη «Φωλιά του Κυνηγού» ή αλλιώς «στης Ράνιας», στο Ψαθοτόπι, κάτω από τον γερο-πλάτανο υπάρχει δροσερή πηγή στην οποία γεμίσαμε τα παγούρια μας και ήμασταν έτοιμοι να μπούμε πάλι στο αυτοκίνητο, η μυρωδιά όμως από το χέλι στα κάρβουνα στην **ψησταριά της Ράνιας** άλλαξε κάπως τα σχέδιά μας και στρογγυλοκαθήσαμε στη σκιερή αυλή για να απολαύσουμε τοπικά πιάτα και ζεστό ζυμωτό ψωμί.

Ο Άγιος Γεώργιος Πιστιανών

Την επόμενη μέρα είχαν σειρά τα **ορεινά χωριά** κοντά στην πόλη της Άρτας. Πριν ξεκινήσουμε περνάμε από τον Παπαδιώτη στη Σκουφά για καφέ και χωριάτικη τυρόπιτα και στη συνέχεια πήραμε τον επαρχιακό δρόμο Άρτας-Ιωαννίνων και αρχίσαμε να ανηφορίζουμε. Κατευθυνθήκαμε αρχικά προς το χωριό **Κορφοβούνι** και το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία που βρίσκεται σε μια κορφή λίγο έξω από το χωριό για θαυμάσουμε την τεχνητή λίμνη Πουρναρίου από ψηλά, η θέα από εκεί είναι κάτι παραπάνω από συγκλονιστική. Από το Κορφοβούνι, όμως ξεκινά και δρόμος που φτάνει μέχρι τη **λίμνη Πουρναρίου** με χωματόδρομο στο τελευταίο κομμάτι του, που σε κάποια σημεία έχει νεροφαγώματα οπότε εάν δεν έχετε 4X4 αφήστε σε μίαν άκρη το αυτοκίνητο και περπατήστε. Επόμενη στάση είναι το χωριό της **Ροδαυγής** στα 700 μ. υψόμετρο, το δρόμο μας συντροφεύουν κυρίως πλατάνια, καρυδιές και καστανιές και που και που ξεπροβάλλει και κανένα κυπαρίσσι. Το χωριό είναι αραιοκατοικημένο και καταπράσινο, σκαρφαλωμένο στις πλαγιές του Ξεροβουνίου πάνω από τον Άραχθο. Η Ροδαυγή έχει και πολιτιστικό σύλλογο που διοργανώνει διάφορες εκδηλώσεις όπως το **Δρόμο του Κάστανου**, κάνοντας μια περιπατητική διαδρομή μέχρι το διπλανό χωριό **Πιστιανά** που περνά από πυκνό δάσος με πλατάνια, καστανιές, κερασιές, από νερόμυλους και βρύσες και από παλιά εκκλησάκια όπως αυτό της Αγίας Παρασκευής του 1600 με τις υπέροχες εικονογραφίες. Το μονοπάτι είναι σχετικά σηματοδοτημένο αλλά έχουν στο πρόγραμμά την χαρτογράφηση του και την καλύτερη σήμανση, ωστόσο εάν φτάσετε στο χωριό και ρωτήσετε, με

χαρά θα σας δείξουν το δρόμο και αν δεν έχουν δουλειά οι άνθρωποι του συλλόγου μπορεί και να σας κάνουν παρέα. Η διαδρομή έχει μοναδική **θέα στα Τζουμέρκα**, στη λίμνη Πουρναρίου και στο ποτάμι. Στο χωριό, πάνω στον κεντρικό δρόμο είναι και το μικρό ταβερνάκι το **«Στέκι του Φρανς»** με σπιτική κουζίνα αλλά δεν είναι ακόμα η ώρα για φαγητό.

Άραχθος κοντά στη Γέφυρα Τζαρή

Θέλουμε να φτάσουμε στη **γέφυρα Τζαρή** στον Άραχθο και να περπατήσουμε κατά μήκος του ποταμού, να βρέξουμε τα πόδια μας στα καθαρά νερά του και να ξαποστάσουμε στη σκιά από τα πυκνά δέντρα στις όχθες του. Αν βρεθείτε εκεί καλοκαίρι μπορείτε να κάνετε και αργιλοθεραπεία. Από τη γέφυρα ξεκινάει και το **μονοπάτι της Βίδρας** γνωστό και ως Α1 που καταλήγει στο γεφύρι της Πλάκας, έχει μήκος περίπου 17 χλμ., είναι μέτριας δυσκολίας και κινείται σε μεγάλο μέρος κοντά στο ποτάμι ενώ βλέπει στον ορεινό επιβλητικό όγκο των Τζουμέρκων. Δεν χρειάζεται να κάνετε όλο το μονοπάτι, μπορείτε να περπατήσετε όσο θέλετε, να απολαύσετε τη διαδρομή μέσα στη φύση και να επιστρέψετε πίσω στο Τζαρή, εμείς αυτό κάναμε, τα 17 χλμ. μας φάνηκαν πολλά. Αφού χαρήκαμε τη φύση που γεννά στο πέρασμά του το ποτάμι, νιώθουμε το στομάχι μας να ζητά απεγνωσμένα τροφή και πάμε κατευθείαν στην **ταβέρνα της Σοφίας, στα Πιστιανά**, ένα μικρό χωριό πνιγμένο στο πράσινο. Ύστερα από τόσο δρόμο και περπάτημα ένα κοντοσουβλι προβατίνας με μπόλικες φρέσκιες τηγανιτές πατατούλες είναι αυτό που χρειαζόμαστε. Μετά το φαγητό έρχεται κέρασμα το παγωτό κάστανο, τι στιγμή μάλιστα που ένα σκιουράκι, κρατώντας ένα ευμέγεθες καρύδι, προσπαθεί να ανέβει το απέναντι πλατάνι. Τα στοιχήματα ήταν εναντίον του, ωστόσο μας διέψευσε όλους.

Το γεφύρι της Άρτας/Photo: Shutterstock

Η τελευταία μας μέρα στην Άρτα είναι αφιερωμένη στην πόλη για να δούμε τις ομορφιές που κρύβει. Ξεκινάμε φυσικά από το **ιστορικό γεφύρι της**, αυτό που όσοι είμαστε άνω των 40 το μάθαμε μέσω του αντίστοιχου ποιήματος στο δημοτικό -αν δεν με απατά η μνήμη μου. Το γεφύρι ορθώνεται μπροστά μας εντυπωσιακό παρότι τα λιγοστά νερά του Αράχθου από κάτω στερούν κάπως από την αίγλη του, ωστόσο εύκολα φέρνεται στο μυαλό σας τις

ημέρες της δόξας του. Ο τρόπος κατασκευής του γεφυριού δείχνει ότι οι πρώτες προσπάθειες ανέγερσής του έγιναν στην ελληνιστική εποχή επί βασιλιά Πύρρου ενώ χρόνια αργότερα την εποχή του Βυζαντίου χτίστηκαν οι καμάρες και τα τόξα, τη σημερινή του μορφή όμως την πήρε κάπου τον 17ο αι. Δίπλα στο γεφύρι βρίσκεται και ένας τεράστιος πλάτανος, που οι φήμες της εποχής λένε πως στον ίσκιό του **καθόταν ο Αλή Πασάς** και κοιτούσε τους κρεμασμένους που ο ίδιος είχε διατάξει να θανατωθούν. Από το 1976 έχει ανακηρυχθεί **Διατηρητέο Μουσείο Φύσης** ενώ από την απέναντι όχθη το όμορφο νεοκλασικό που σήμερα στεγάζει το Λαογραφικό Μουσείο της Άρτας, ήταν το τελωνείο της πόλης όταν ο Άραχθος αποτελούσε το σύνορο μεταξύ της ελεύθερης Ελλάδας και αυτής που ακόμα ήταν υπό την κυριαρχία των Τούρκων. Κοντά στο ιστορικό γεφύρι στις όχθες του ποταμού βρίσκεται και το Αρχαιολογικό Μουσείο, η έκθεση περιλαμβάνει το δημόσιο βίο, τα νεκροταφεία και τον ιδιωτικό βίο των Αμβρακιωτών και τα ευρήματα καλύπτουν την χρονική περίοδο από την Παλαιολιθική Εποχή έως τούς Ρωμαϊκούς Χρόνους, η πλειοψηφία τους όμως ανήκει στην Ελληνιστική Περίοδο. Την εποχή δηλαδή που η Αμβρακία ήταν οικονομικά και πολιτικά ισχυρή ως έδρα του κράτους των Ηπειρωτών.

Το κάστρο της Άρτας

Μετά το μουσείο σειρά είχε το **Κάστρο της Άρτας**, το οποίο διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση και είναι ούτε δέκα λεπτά περπάτημα από το κέντρο της πόλης. Το κάστρο κατασκευάστηκε αρχικά τον 13ο αι. αλλά δέχθηκε παρεμβάσεις κατά τον 14ο αι. και κατά την οθωμανική αυτοκρατορία. Στο εσωτερικό του βρίσκεται το **Καστράκι ή Ιτς Καλέ**, το έσχατο καταφύγιο των πολιορκημένων, με τις κρύπτες και τις θολωτές κλειστές αίθουσες αλλά και το ερειπωμένο πλέον ξενοδοχείο Ξενία. Η μια από τις πλευρές του κάστρου μάλιστα αποτελεί τμήμα της οχύρωσης της αρχαίας πόλης Αμβρακίας, τμήματα της οποίας βρίσκονται διάσπαρτα σε όλη την πόλη. Μια όμορφη βόλτα την οποία μπορείτε να κάνετε είναι να κυκλώσετε περπατώντας το κάστρο και να σεργιανίσετε στις μικρές γειτονιές της. Το κομμάτι από την πύλη προς τα δεξιά με τα πέτρινα σπιτάκια μέχρι τα τείχη της αρχαίας Αμβρακίας είναι το πιο όμορφο. Μπορείτε επίσης να περπατήσετε και τον δρόμο δίπλα στον Άραχθο από το ύψος του Κάστρου μέχρι το παραποτάμιο πάρκο. Στο κέντρο της Άρτας βρίσκεται και το **Μικρό Θέατρο της Αμβρακίας** το οποίο είναι κτισμένο πάνω σε παλαιότερα λουτρά. Κατασκευάστηκε στα τέλη του 4ου αι. με αρχές του 3ου αι. και οι ανασκαφές αποκάλυψαν ψηφιδωτά των λουτρών, την ορχήστρα του θεάτρου αλλά και ένα χρυσό στατήρα του Φιλίππου Β', το πρώτο χρυσό νόμισμα που βρέθηκε σε ανασκαφές στην Ήπειρο. Σε μικρή απόσταση από το θέατρο σώζονται

και ερείπια του **ναού του Απόλλωνα Πύθιου Σωτήρα**. Ο ναός ήταν μεγαλοπρεπής σε δωρικό ρυθμό και αποτελούσε το κύριο ιερό της πόλης. Σήμερα όμως σώζονται λίγα μόνο τμήματά του.

Η Παναγιά Παρηγορίτισσα

Πριν φτάσουμε στο **ναό του Απόλλωνα** κάναμε μια στάση στην πανέμορφη **εκκλησία της Αγίας Θεοδώρας**, βυζαντινής αρχιτεκτονικής και διακόσμησης. Το αρχικό κτίσμα λειτούργουσε ως γυναικείο μοναστήρι αφιερωμένο στον Άγιο Γεώργιο και χρονολογείται μεταξύ 11ου και 12ου αι. πλέον διατηρούνται μόνο ο ναός, η πύλη του, το πηγάδι και το παρεκκλήσι της Μεταμόρφωσης. Στο χώρο της εκκλησίας βρίσκεται επίσης και ο τάφος της Αγίας Θεοδώρας ενώ τα λείψανά της φυλάσσονται σε ασημένια λάρνακα με ανάγλυφη διακόσμηση. Η εκκλησία όμως που είναι πραγματικά εντυπωσιακή και απίστευτα επιβλητική είναι αυτή της **Παναγίας της Παρηγορίτισσας** του 13ου αι., με τις υπέροχες τοιχογραφίες όπως αυτή στη βόρεια αψίδα όπου εικονογραφείται η γέννηση του Ιησού Χριστού με τις μορφές αγίων, μάγων, ποιμένων, ευαγγελιστών και προφητών να στέκουν γύρω του αλλά και τις αρχιτεκτονικές καινοτομίες της, μοναδικής ομορφιάς, όπως οι κολώνες και τα κολονάκια που στηρίζουν τον κεντρικό θόλο. Ο θρύλος λέει πως **ο πρωτομάστορας με τον βοηθό του** κατά τη διάρκεια λογομαχίας έπεσαν από τη στέγη του ναού και μεταμορφώθηκαν στις δύο πέτρες που βρίσκονται στο πίσω μέρος της εκκλησίας και πως έπειτα η Παναγία εμφανίστηκε στη μητέρα του βοηθού για να την παρηγορήσει για το χαμό του παιδιού της. Ο παρηγορητικός αυτός ρόλος της Παναγίας ήταν που έδωσε και το όνομα στην εκκλησία. Υπέροχη είναι και η εκκλησία του **Αγίου Βασιλείου Αγοράς**, πιθανόν του 13ου αι. με τον περίτεχνο κεραμοπλαστικό του διάκοσμο στο εξωτερικό αλλά και η γυναικεία μονή της Κάτω Παναγιάς επίσης του 13ου αι. που χτίστηκε από τον Μιχαήλ Β΄ Κομνηνό Δούκα, Δεσπότη της Ηπείρου και συζύγου της Αγίας Θεοδώρας. Το μεγάλο βυζαντινό παρελθόν της πόλης της έχει αφήσει μια τεράστια κληρονομιά από μοναδικά εκκλησιαστικά μνημεία που θα μπορούσαμε να αφιερώσουμε ένα οδοιπορικό μόνο για αυτά.

Η Παναγία Βλαχερνών/Photo: Shutterstock

Η βόλτα μας συνεχίζεται και λίγο έξω από την πόλη **στη Βλαχέρνα** για να επισκεφθούμε την **Παναγία των**

Βλαχερνών – πήρε το όνομά της από την ξακουστή Παναγία των Βλαχερνών της Κωνσταντινούπολη – εκεί όπου υποστηρίζεται ότι τάφηκαν τα μέλη της οικογένειας των Κομνηνοδουκάδων. Χτισμένη τον 10ο αι. ως **τρίκλιτη θολωτή βασιλική** μετατράπηκε τον 13ο αι. σε τρουλαίο ναό και βρίσκεται σχεδόν αντικριστά από το Κάστρο όπου ήταν το παλάτι των Κομνηνοδουκάδων. Από το παλιό μοναστήρι σώζεται μόνο ο ναός, τα κελιά, ο περιβολότοιχος και ο πυλώνας είναι πολύ πιο πρόσφατες κατασκευές. Οι κολώνες των κλιτών, παρμένες πιθανότατα από ρωμαϊκά κτίσματα ή παλαιοχριστιανικές εκκλησίες, έχουν κορινθιακά και ιωνικά κιονόκρανα ενώ εντυπωσιακό είναι και το ψηφιδωτό όπου στο κέντρο του βρίσκεται ο δικέφαλος αετός.

Ταβέρνα Τλούπας

Άγιος Βασίλειος Αγοράς

Έχει πάει πια απόγευμα και ανηφορίζουμε στην **Πάνω Πόλη ή Βαλαώρα ή στις φαβέλες** όπως τη λένε μερικοί ντόπιοι, με τα στενά δρομάκια, τις μεγάλες ανηφορίες και τα σπίτια στριμγμένα το ένα δίπλα στ' άλλο. Εκεί βρίσκεται και η ταβέρνα του **«Τλούπα»**. Πιάσαμε τραπέζι κάτω από τη μεγάλη κληματαριά, και πρώτα πρώτα παραγγείλαμε τσιπουράκι και μετά παϊδάκια ζυγούρι στα κάρβουνα και λαχταριστό κοκορέτσακι. Το πρωί της άλλης μέρας λίγο πριν αποχαρτίσουμε την πόλη πήγαμε για καφέ και γλυκό στο «Πορτατίφ», ένα ζαχαροπλαστείο από αυτά που τόσο μας έχουν λείψει. Είναι από εκείνα τα ζαχαροπλαστεία παλιάς κοπής και ας είναι σύγχρονο, από αυτά που μπορείς να παραγγείλεις τον καφέ σου, να διαλέξεις ένα από τα υπέροχα γλυκά στη βιτρίνα, να στο σερβίρουν στο τραπέζι σου και να το απολαύσεις με την ησυχία σου. Έχει επίσης και ένα αδερφάκι στο Κολωνάκι.

Βούλα Ακριβάκη, 26/10/21

INFO

Ταβέρνα Αζυμούθιο:
Αγίας Θεοδώρας 3, 2681074646, Άρτα
Μεζεδοπωλείο «19 Γράδα»: 6946489529, Πλ. 24ης Ιουνίου 53, Άρτα
Joker bar: 2681028069,
Γεωργίου Μάτσιου 12, Άρτα
Ταβέρνα «Φωλιά του Κυνηγού»:
6972785324, Ψαθοτόπι
Το Στέκι του Φρανς: 2683071253, Ροδαυγή
Ταβέρνα «Σοφία»: 2683071559, Πιστιανά
Ταβέρνα Τλούπας: 2681301321,
Δαβάκη 2, Άνω Πόλη – Άρτα
Croissant Παπαδιώτης: 2681077011,
Σκουφά 175, Άρτα
Πορτατίφ: 2681022228, Κομμένου 115, Άρτα

«Έφυγε» σε ηλικία 80 ετών ο Δημήτρης Τσοβόλας

Γιώργος Σ. Μπουρδάρας
26.02.2022
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, για πολλά χρόνια βουλευτής, πρώην υπουργός, ενεργός στην πολιτική έως το 2004 και έκτοτε μάχιμος δικηγόρος, ο Δημήτρης Τσοβόλας άφησε την τελευταία του πνοή στις 25 Φεβρουαρίου, στο νοσοκομείο «Αττικόν» έπειτα από μακρά μάχη με τον καρκίνο. Η κηδεία του έγινε την 1η Μαρτίου, στο

Α' Νεκροταφείο Αθηνών.
«Πάντοτε ευγενής και ανθρωπίνος, έδινε αγώνες με ανιδιοτέλεια και αξιοπρέπεια στο πλευρό των αδύναμων», αναφέρει σε ανακοίνωσή του το Κίνημα Αλλαγής. «Θα τον θυμάμαι όρθιο, και συνήθως μόνο, στο Ειδικό Δικαστήριο κόντρα στη βρωμιά του βρώμικου '89», αναφέρει σε ανάρτησή του σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης ο επικεφαλής του ΜέΡΑ25 Γ. Βαρουφάκης, μνημονεύοντας την παραπομπή του Δημ. Τσοβόλα στο Ειδικό Δικαστήριο – μαζί με τον πρώην πρωθυπουργό Ανδρ. Παπανδρέου– για το σκάνδαλο Κοσκωτά.
Γεννηθείς το 1942 στους Μελισσουργούς της Άρτας, εκλέχθηκε πρώτη φορά βουλευτής με το ΠΑΣΟΚ το 1977. Διετέλεσε κορυφαίο στέλεχος του οικονομικού επιτελείου των κυβερνήσεων του Ανδρ. Παπανδρέου από το 1981 αρχικά ως υφυπουργός, στη συνέχεια ως αναπληρωτής υπουργός και από το 1985 έως το 1989 ως υπουργός. Το φθινόπωρο του 1995 αποχωρεί από το ΠΑΣΟΚ και ιδρύει το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα.

Με το ΔΗΚΚΙ εισέρχεται στη Βουλή το 1996 και στην Ευρωβουλή το 1999, αλλά το 2004 αποφασίζει τη διάλυση του κόμματος. Έκτοτε ασχολήθηκε με τη δικηγορία, με την υπεράσπιση προσφάτως του κ. Δημήτρη Παπαγγελόπουλου να είναι η τελευταία από τις πλέον γνωστές υποθέσεις που είχε αναλάβει.
Από τις πιο γνωστές ιστορίες, τις συνδεδεμένες με το όνομά του, είναι εκείνη η οποία αφορά τη φράση «Τσοβόλα, δώσ' τα όλα» που είπε το 1989 ο τότε πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου σε προεκλογική συγκέντρωση. Είχε ερμηνευθεί σαν προτροπή στον υπουργό Οικονομικών να δώσει προεκλογικές παροχές.
«Ο Ανδρέας στο Περιστερί δεν αναφερόταν σε παροχές. Ακουγε τους συγκεντρωμένους να επαναλαμβάνουν ρυθμικά το όνομά μου. Ημουν δημοφιλής γιατί έδινα μάχη κατά της σκευωρίας για την εμπλοκή μας στο σκάνδαλο Κοσκωτά. Με το “Τσοβόλα, δώσ' τα όλα” εννοούσε ότι πρέπει να τα δώσουμε όλα στη μάχη για την αλήθεια», είπε ο ίδιος στην «Κ» (3.12.2018).
ΣΣ. Με το κόμμα του αείμνηστου Δ. Τσοβόλα είχαν εκλεγεί η σημερινή Αντιπρόεδρος του Αράχθου Βίκυ Καράγιάννη-Αράπη και ο αείμνηστος πατριώτης μας Γιάννης Αναστασίου Αράπης από τη Φτέρη!

Η Πρέβεζα ξεπέρασε την Άρτα στην επιχειρηματικότητα-Αιτίες και προτάσεις του Χρήστου Μέγα

Σχεδόν μια φορά στα δέκα χρόνια, μετά από την καθιερωμένη εθνική απογραφή, οι «υπεύθυνοι» αναλώνονται σε τυπικές δηλώσεις για το Δημογραφικό, την αστυφιλία την μείωση του πληθυσμού στην Άρτα. Αυτές οι απογραφές δείχνουν παράλληλα και κάποια άλλα στοιχεία τα οποία δεν φαίνεται να απασχολούν τους «ιθύνοντες». Για παραδείγματα ότι στην περιοχή μας οι δύο (από τους τέσσερις) Δήμοι έχουν τον πιο γερασμένο πληθυσμό της Ελλάδας (και κατά συνέπεια της Ευρώπης): των Κεντρικών Τζουμέρκων και του Γεωργίου Καραϊσκάκη. Παρά τις οχλήσεις μας προκειμένου να αναπτυχθεί ένα εθνικό-πilotικό πρόγραμμα για την στηρίζει των δύο αυτών περιοχών, για αναπτυξιακές δράσεις προκειμένου ο κόσμος να γυρίσει στα χωριά του και οι νέοι να κάνουν οικογένειες, ένα σχέδιο με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, εθνικούς πόρους, Ιδρύματα και ευεργέτες (σ.σ.: δεν λείπουν δα στην Ήπειρο). Τίποτε δεν έχει γίνει...
Μελέτη του Συστήματος «Εργάνη» για τις επιχειρήσεις (κάθε είδους) που λειτουργούν στην Ελλάδα έδειξε ότι το 2021 στην

Πρέβεζα λειτουργούν πιο πολλές εταιρίες (1.760), εν σχέσει με την πολυπληθέστερη (ακόμα) και οικονομικά πιο ισχυρή Άρτα (1.601). Δηλαδή στο Νομό μας λειτουργεί μόλις το 0,47% των επιχειρήσεων της χώρας (341.762 επιχειρήσεις και παραρτήματα στο σύνολο). Αυτό δείχνει τις αιτίες της επόμενης ερήμωσης της Άρτας, Η οποία επίσημα θα καταγραφεί το 2031 με την επόμενη... απογραφή. Και ενδιαμέσων τι κάνουμε; Ποια μέτρα θα λάβουμε για να μην κλαίμε μετά στα ερείπια;
Γιατί, το Δημογραφικό και η αστυφιλία έχουν αιτίες. Τις οποίες καταγράφουν οι λεγόμενοι πρόδρομοι δείκτες: Η μείωση της επιχειρηματικότητας, η εγκατάλειψη της γης λόγω απουσίας υποδομών και αναπτυξιακών έργων, ο πολυκερματισμός της αγροτικής γης, η ακρίβεια των πρώτων υλών, η απουσία αγορών για τα επώνυμα αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, η μη στήριξη των αγροτών απέναντι στην ακαρπία, ή στα καιρικά φαινόμενα, την πανδημία ή τον πόλεμο, την απουσία σχεδίου αντιμετώπισης της κλιματικής κρίσης, το γεγονός ότι ο κάμπος διατρέχε-

ται από δύο ποτάμια αλλά οι παραγωγοί ποτίζουν με την χρήση ρεύματος ή πετρελαίου (ενέργεια που πήγε στα ύψη τους τελευταίους μήνες και δεν προβλέπεται να μειωθεί κατά τα επόμενα χρόνια).
Τουρισμός και Βιοτεχνικό Πάρκο
Και γιατί, θα πείτε, η Πρέβεζα πηγαίνει καλύτερα, αφού τις ίδιες (μη) υποδομές έχουν με εμάς; Μήπως είναι ο τουρισμός; Σαφώς είναι και ο τουρισμός. Αλλά και η Άρτα δεν έχει θάλασσα; Και μάλιστα το στολίδι του Αμβρακικό, την Κορωνησία, την Κόπραινα κ.α. Δεν θα μπορούσε να αναπτύξει τον θρησκευτικό τουρισμό (Βυζαντική Άρτα) ή τον ορεινό-εναλλακτικό τουρισμό, την γαστρονομία, το ράφτινγκ και τις παραποτάμιες δραστηριότητες, την ορειβασία και την αναρρίχηση, τον βιωματικό τουρισμό στις στάνες και τα χωριά μας;
Είναι όμως και κάτι άλλο. Στην Πρέβεζα υπάρχει επιχειρηματικό πάρκο. Οι βιοτέχνες και παραγωγοί έχουν μειωμένο κόστος εγκατάστασης και λειτουργίας, άρα είναι πιο ανταγωνιστικοί. Δεν αναγκάζονται να αγοράσουν «χρυσό» τα γήπεδα,

να βάλουν «μέσον» στη ΔΕΗ να συνδέσει το ρεύμα, να κάνουν «κάθε τρεις και λίγο» το βοθρατζή να αδειάσει τα απόβλητα. Στην Άρτα που υπάρχει το οδικό δίκτυο (Ιόνια Οδός), ένα σύγχρονο βιοτεχνικό Πάρκο θα έδινε ώθηση. Αλλά το σχετικό σχέδιο σέρνεται εδώ και δέκα χρόνια. Παράλληλα αναβάλλεται και ο “Open Mall”. Το οποίο τώρα παραπέμπεται στον Ταμείο Ανάκαμψης, τι και εάν δεν υπάρχει μια τέτοια πρόβλεψη χρηματοδότησης; Υπάρχουν λύσεις, προγράμματα στήριξης της παραγωγής, υποδομές που θα βοηθήσουν το Νομό μας και θα κρατήσουν τα παιδιά στον τόπο μας. Ώστε να κάνουν οικογένειες, να ζουν σε ένα όμορφο χώρο με υψηλό περιβαλλοντικό πρόσημο.
Να γιατί χρειάζεται δράση τώρα. Για να μην χύνουν οι «ανευθυνούπεύθυνοι» τα ίδια κροκοδείλια δάκρυα στην επόμενη απογραφή σε δέκα χρόνια. Δηλαδή προτάσεις και πρωτοβουλίες πριν είναι αργά!
***Ο Χρήστος Μέγας** είναι Δημοσιογράφος, Γραμματέας του Τομέα Εργασίας του ΠΑΣΟΚ/ΚΙΝΑΛ

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

συνέχεια από τη σελ. 1

των πληγέντων χωριών, πρόεδροι αξιόλογοι όπως ο Γεώργιος Λάμπρης Ροδαυγής, ο Ευάγγελος Μήτσιος Πιστιανών, ο Δημήτριος Δήμος Κάτω Καλεντίνης, Ελευθέριος Μπόβολος Μαρωνιάδος-Κορφοβουνίου-Πέτα και Ιωάννης Αντωνίου Κεντρικού. Πρόεδροι με κύρος, γνώστες των προβλημάτων εκάστου χωριού και μηδαινιά έσοδα. Έργα με προσωπική εργασία και φορολογία στα ζωντανά του καθενός.
Η ΔΕΗ κατασκεύασε το φθηνότερο υδροηλεκτρικό έργο, εν συγκρίσει με τα άλλα υδροηλεκτρικά. Και τούτο διότι οι πληγέντες κάτοικοι δεν κατέφυγαν στο Εφετείο για τις τιμές. Όσοι πήγαν, πήραν περισσότερα χρήματα.
Από τους επιβλέποντες το έργο μηχανικούς της ΔΕΗ ζητήσαμε τα κάτωθι που γράφω αναλυτικά και από τη Διεύθυνση της ΔΕΗ, κεντρικά στην Αθήνα τα κάτωθι: Υδροδότηση των χωριών που στερούνται ποσίου ύδατος. Αποζημίωση για τα κτήματα που δεν κατακλύζονται. Διάνοξη αγροτικών δρόμων στους οικισμούς για τη μεταφορά των οικιακών ειδών. Δωρεά ρεύματος σε όσους παραμένουν στα χωριά τους. Επιμείναμε έντονα να βγάλουν τις δύο σιδερένιες γέφυρες που ήταν στους δύο παραποτάμους στην Κάτω Καλεντίνη, στο Φάγγο. Μας δώσανε υποσχέσεις ότι όλα θα γίνουν, αλλά από τα παραπάνω τίποτα δεν έγινε.

Επιμείναμε πολύ για τον παραλίμνιο δρόμο, κάναμε μόνο αναγνώριση από πού θα γίνει και αυτό θα το γράψω και αν θέλουν οι κυβερνώντες ας το μελετήσουν.
Αρχή από το Πέτα - Πουρνάρι - Πλατανόρεμα - Κοσμήτσιανα - στροφή στον παλαιό δρόμο Τσιμπλή - Γέφυρα Μελατών - Κάτω Καλεντίνη - Πέραμα Διστράτου - Δαφνούλα - Τραπεζάκι - Γέφυρα Τζαρή. Το κόστος του δρόμου αυτού είναι 50% λιγότερο διότι πέφτει ο δρόμος στον παλαιό.
Αυτά τα γνωρίζει η επιτροπή και κυρίως ο εκ Διστράτου Ιωάννης Σπύρου;
Δρόμος από τη δυτική πλευρά δε γίνεται διότι δεν προσφέρεται το έδαφος και μετά τον Άμμο Ροδαυγής υπάρχει μεγάλη κατάπτωση του εδάφους στη θέση Τσούκα, γνωστή σε όλους έναντι του κάμπου Τραπεζακίου - Διστράτου. Εάν γίνει, ουδεμία αντίρρηση.
Ζητήσαμε αργότερα να μη γίνει ο οικισμός στο Φάγγο Καλεντίνης διότι μπορεί να γίνει κάποια μέρα το φράγμα Πουρναρίου. Δεν μας άκουσαν και όμως δικαιωθήκαμε, ο οικισμός και οι δύο γέφυρες πού είναι;
Το δημόσιο χρήμα θέλει προσοχή, όχι σπατάλη. Θέλω, επίσης, να παρακαλέσω τους κυβερνώντες να σχηματιστεί μια επιτροπή από τους εξής:
Πρόεδρος: ο αξιότιμος περιφερειάρχης, γι' αυτόν δεν υπάρχουν εμπόδια. Όλα τα δύσκολα τα έλυσε.

Αντιπρόεδρος: ο αντιπεριφερειάρχης Άρτας κ. Ψαθάς.
Μέλη: 1ος απαραίτητως ο τ. υπουργός κ. Κολιοπάνος. Δήμαρχοι, βουλευτές και πρόεδροι αδελφοτήτων. Δεν σπουδασα δημοσιογραφία ει μη μόνον στρατιωτικά.
Ένας εξάιρετος στρατηγός σε ομιλία του, μας είπε πηγαίνοντας στις μονάδες μας να ακούμε και τη γνώμη του τελευταίου στρατιώτη. Εάν θέλουν οι κυβερνώντες ας ακούσουν και εμάς και δε θα χάσουν. Το τηλέφωνό μου είναι 6974820616.
Παρέλειψα να γράψω ότι η λίμνη προσφέρεται για ψάρι πέστροφα. Επίσης, το νερό της λίμνης είναι άριστο για ύδρευση της πόλεως Άρτης, πολύ καλύτερο από αυτό που πίνουμε από τις πηγές Αγίου Γεωργίου. Η Αθήνα δεν υδρεύεται από νερό ποταμίσιο; Επί δημαρχίας του αείμνηστου και αναμορφωτή της Άρτας Κωνσταντίνου Βάγια κάτι πήγε να γίνει. Εμπρός, κύριε Τσιρογιάννη, δήμαρχε της Άρτας, κάνε μελέτη, το καλό νερό είναι στην πόρτα μας. Βάλε ένα πλοiάριο να επισκέπτονται τη λίμνη οι τουρίστες και να αυξήσει κατά πολύ τα έσοδα ο Δήμος. Τελειώνοντας, αν δεν εισακουσθεί η φωνή μας, τότε από τώρα να ετοιμαστούμε για δυναμική αναμέτρηση. Ντροπή να επιλύονται τα προβλήματα κατ' αυτόν τον τρόπο.
Το «ΟΧΙ» θα είναι τόσο δυνατό που θα ακουσθεί και πέρα από τα σύνορα της Ελλάδος. Οι Αιτωλοακαρνανίτες αγωνίζονται για την αξιοποίηση της Κουλάδας Αχελώου, ματαίωση του υδροηλεκτρικού Αυλακίου και Γέφυρα Κοράκου. Εμείς τι κάνουμε;

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟ ΚΙΕΒΟ

Μια υπέροχη πόλη με πολλή μνημεία πατριωτισμού και... Ρωσοουκρανικής φιλίας

του Χρήστου Ντάλα

Αυτές τις μέρες ο πλανήτης παρακολουθεί άφωνος την Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, την πρώτη στην Ευρώπη μετά τον 2^ο παγκόσμιο πόλεμο, και το περικύκλωμα σαν τανάλια της πρωτεύουσας της, το Κίεβο. Θυμήθηκα ένα ταξίδι πριν 35 χρόνια στο Κίεβο, πόλη τότε της Κραταιάς Σοβιετικής Ένωσης. Περισσότερο όμως κάποια μνημεία για τον πατριωτισμό των Ουκρανών και της φιλίας τους με τους Ρώσους!

Ουράνιο τόξο συμβολικό μνημείο ... Ρωσοουκρανικής φιλίας

Αθήνα - Κίεβο

Τα ταξίδια στη Σοβιετική Ένωση, όπως και σε όλες τις ανατολικές χώρες, γινόταν τότε κυρίως με το Πρακτορείο ΛΕΒ ΤΟΥΡΣ, δημιουργήμα λέγαν του κόμματος. Για την Σοβιετική Ένωση ΜΟΣΧΑ – ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ – ΚΙΕΒΟ υπήρχαν τρία προγράμματα. Το ακριβότερο ΙΝΤΟΥΡΙΣΤ με περίπου 110.000 δραχμές το άτομο, το μεσαίο ΤΟΥΡΜΠΙΡΩ με περίπου 85.000 και το νεολαιϊστικό ΣΠΟΥΤΝΙΚ πιο φθινό.

Αθήνα – Λένινγκραντ, έτσι λεγόταν τότε η Αγία Πετρούπολη, μέσω Ανατολικού Βερολίνου. Πρώτη επαφή με την μαύρη αγορά του δολαρίου, κανόνας τότε για τις χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού. Στις άλλες χώρες κυνηγούσαν τους τουρίστες στο δρόμο «τσενς – τσενς», στη Σοβιετική Ένωση πιο πολιτισμένα. Το βράδυ στο ξενοδοχείο σε ένα πιάτο βάλαμε 50 δολάρια και το γκαρσόνι μας το επέστρεψε με 150 ρούβλια, πέντε φορές πάνω από την επίσημη της τράπεζας που έδινε 30 ρούβλια. Τις επόμενες μέρες, πριν πάρουμε το αεροπλάνο για το Κίεβο (κάτι Ρωσικά ΙΛΙΟΥΣΙΝ και ΤΟΥΠΟΛΙΕΦ), γνωριμία με τα καταπληκτικά μνημεία και τα κανάλια της Αγίας Πετρούπολης μία από τις ωραιότερες πόλεις της Ευρώπης, της «Βενετίας του Βορρά».

Λουλούδια στο αεροδρόμιο του Κιέβου από κοπέλες ντυμένες τις παραδοσιακές φορεσιές της Ουκρανίας. Μάθα-

με ότι βορειότερα υπήρχε το Τσέρνομπιλ, όπου πριν ένα χρόνο έγινε η φοβερή έκρηξη στο πυρηνικό εργοστάσιο, απαγορευμένη ζώνη τότε για τους τουρίστες.

Επίσκεψη στο Κίεβο

Το Κίεβο, από τις παλαιότερες πόλεις της Ευρώπης με την ίδρυσή της στον 5^ο αι. μ.Χ. Με περίπου 3 εκατ. κατοίκους, γεμάτη πάρκα, πνιγμένη στο πράσινο και βοηθώντας του πεδινού εδάφους ιδανική για παιδιά και άτομα με ειδικές ανάγκες. Χτισμένη δίπλα στο Δνείπερο, από τα μεγαλύτερα ποτάμια της Ευρώπης. Ωραία εικόνα του ποταμού από ψηλά με εκτεταμένη αμμουδιά εκατέρωθεν, από κοντά όμως, όπως σε όλα τα πλωτά ποτάμια, το νερό είναι κατάμαυρο.

Πλατεία του Κιέβου

Με πολλές και υπέροχες εκκλησίες, σαν ένα από τα κέντρα εκχριστιανισμού των Σλάβων να ξεχωρίζουν της Αγίας Σοφίας, του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, του Αγίου Ανδρέα. Πολλά επίσης τα μνημεία – απομεινάρια της Σοβιετικής εποχής. Αγαπημένη συνήθεια στα νέα ζευγάρια να καθεύδουν λουλούδια στα αγάλματα του Λένιν σε κάποιες από τις κεντρικές πλατείες της πόλης. Ευχάριστη η βόλτα στην πόλη με τις φρουταγορές και άλλες δραστηριότητες να θυμίζουν έντονα μεσογειακή πόλη. Δυσκολία στη συνεννόηση – φάνηκε όταν προσπαθήσαμε να καθίσουμε σε κάποιο εστιατόριο για φαγητό – και ακόμη μεγαλύτερη στην ανάγνωση και απομνημόνευση των περιέργων ρωσοουκρανικών ονομάτων των δρόμων. Το βράδυ, σε ντίσκο στο υπόγειο του ξενοδοχεί-

Άγαλμα ύψους 102μ. και βάρους 650τον. Μνημείο «Μητέρας πατρίδας»

Οι πολλές εκκλησίες του Κιέβου με φόντο γέφυρα στον Δνείπερο

ου, μια κάποια επαφή με την τοπική μαφία με κάτι τύπους να συμπεριφέρονται σαν να ήταν το μαγαζί δικό τους.

Όμως, στο κλίμα των ημερών, με τους Ρώσους να έχουν εισβάλει στην Ουκρανία από παντού, με τις εκατόμβες των αμάχων, με τον ξεριζωμό των Ελλήνων ομογενών, άλλες εικόνες έρχονται στο μυαλό μου.

Η πρώτη του αγάλματος της «μητέρας πατρίδας» σύμβολο όλης της Ουκρανίας. Επιβλητικό άγαλμα ύψους 102 μέτρων και βάρους 650 τόνων με το σπαθί να έχει μήκος 16μ. και βάρος 9 τόνων. Με εσωτερικό ανελκυστήρα γίνεται ανάβαση στην κορυφή του αγάλματος, απ' όπου υπέροχη θέα ολόκληρου του Κιέβου.

Η δεύτερη του μνημείου ... «Ρωσοουκρανικής φιλίας». Ένα τεράστιο τόξο από μπτεόν με τα χρώματα του ουράνιου τόξου σε περίοπτη θέση με από κάτω να σουλατσάρουν Ρώσοι, Ουκρανοί και όλοι οι λαοί του κόσμου.

Σε πλατεία του Κιέβου μνημείο σοβιετικής παράδοσης

Τα δημοτικά σχολεία στα χωριά μας

Για την ιστορία τους

Αντώνης Μάνος

Για τους Ναζαίους

Υπάρχουν ορισμένες φωτογραφίες με δασκάλους και παιδιά αλλά μας λείπουν ακόμη δάσκαλοι με παιδιά...

Στο σχολείο στα Πολίτσιανα, έχω ορισμένες φωτογραφίες με παιδιά κι εδώ μας λείπουν δάσκαλοι. Όσες φωτογραφίες έχω εγώ θα τις παραδώσω στον πρόεδρο Κώστα Γιώτη.

Για τον αείμνηστο Γιώργο Αράπη, ο Γιάννης Μάρης μου είπε ότι τον είχε δάσκαλο για πολλά χρόνια. Η ηλικία του Γιάννη, 94 ετών.

Για την ιστορία στα σχολεία μας, να την προωθήσουμε να τελειώσει το 2022.

Έφυγε από τη ζωή ο Μαρίνος Γαρνέλης

Έφυγε από τη ζωή στις 12 Ιανουαρίου, μετά από μάχη που έδωσε για αρκετό διάστημα με τον καρκίνο, ο πρώην δήμαρχος Κεντρικών Τζουμέρκων Μαρίνος Γαρνέλης σε ηλικία 65 ετών.

Ο Μαρίνος Γαρνέλης υπηρέτησε την τοπική αυτοδιοίκηση τα τελευταία χρόνια, όμως από τα νιάτα του και μέχρι την συνταξιοδότηση υπηρέτησε την Ελληνική Αστυνομία. Μάλιστα είχε βρεθεί στη θέση του Αστυνομικού Διευθυντή Ιωαννίνων καθώς και του Γενικού Αστυνομικού Διευθυντή Ηπείρου από την οποία και συνταξιοδοτήθηκε. Πληθωρικός και εκρηκτικός, έντιμος και ειλικρινής, υπηρέτησε με το ίδιο πάθος την αστυνομία και την αυτοδιοίκηση.

Η κηδεία του έγινε στα Χανιά, την ιδιαίτερη πατρίδα του.

epiruspost.gr

ΣΣ. Στα θετικά του εκλιπόντος πρώην δημάρχου είναι: 1. Περιτοίχιση και επέκταση του νεκροταφείου Φτέρης 2. Αποκατάσταση βατότητας του περιφερειακού δρόμου της πλατείας Φτέρης και μερική τσιμεντόστρωση προς Μιχαλοπουλαίικα-Δημαίικα κι Καλιακακατσέικα 3.Επέκταση - περιτοίχιση νεκροταφείου Λαγκαδίων και δημιουργία τουαλεττών (ανδρών-γυναικών) στον Προφήτη Ηλία και κατασκευή αποθήκης. Σύνδεση με τον περιφερειακό δημοτικό φωτισμό της πλατείας και του φωτεινού σταυρού του ιερού ναού 5. Τοποθέτηση pilar και πίνακα για την ύδρευση του οικισμού στα υψηλότερα σημεία του οικισμού κ.ά..

Δρ. Ιωάννα Ε. Καλκούνου
Δερματολόγος-Αφροδισιολόγος
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
Μετεκπαιδευθείσα στη Γερμανία
Κλινική & Αισθητική Δερματολογία
Παιδοδερματολογία

ΑΘΗΝΑ
Κρήτης 23, Βριλλίσσια, ΤΚ. 152 35
Κιν. 6945 860027

ΝΑΥΠΛΙΟ
Θερμογιάννη 10, ΤΚ. 211 00
Τηλ.27520-21363

E-mail: ikalkounou@yahoo.gr

ΜΠΑΛΑΟΥΡΑΣ Β. ΚΩΝ/ΝΟΣ
Ειδικός Ρευματολόγος

Αυτοάνοσα ρευματικά νοσήματα
Αιχμεναλγία / Οσφυαλγία
Οστεοαρθρίτιδα
Οστεοπόρωση
Χρόνιος Μυοσκελετικός Πόνος

ΙΑΤΡΕΙΟ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ
Σοφοκλή Βενιζέλου 101
Τηλ.: 210 99 20 600

ΙΑΤΡΕΙΟ ΓΛΥΦΑΔΑΣ
Γρ. Λαμπράκη 13 & Λαζαράκη
Τηλ.: 210 96 58 142

Κιν.: 6984 41 91 28
e-mail: info@reumatologosbk.gr
www.reumatologosbk.gr

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ

Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών
Εξειδικευθείς στην Ελάχιστα Επεμβατική Χειρουργική (M.Sc)
Μετεκπαιδευθείς στη Γερμανία επί πενταετίας
τ. συνεργάτης των νοσοκομείων VIVANTES KLINIKUM SPANDAU
και DRK KLINIKEN BERLIN MITTE του Βερολίνου

Κρήτης 23
15235 Βριλλίσσια - Αθήνα

Τηλ.: 6977-016076

email: georgios.anastasopoulos@yahoo.gr

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Στις 27 Φεβρουαρίου 2022 απεβίωσε η Ευαγγελή Αναγνωστάκη, ετών 87. Η κηδεία της έγινε την επομένη στον Ιερό Ναό Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Άνω Πόλης Άρτας.

Λούλα Αναγνωστάκη

• Στις 3 Μαρτίου του 2022 απεβίωσε στην Αθήνα, όπου κατοικούσε η Βάγια Αντωνίου. Γεννήθηκε 15/02/1935 στην Ανεμορράχη Άρτας. Οι γονείς της ήταν ο Χρήστος και η Αικατερίνη Καλτσώνη. Πέρασε τα παιδικά και νεανικά της χρόνια στην Ανεμορράχη κάνοντας αγροτικές δουλειές. Είχε καημό που δεν τελείωσε το σχολείο μιας και οι καιροί ήταν δύσκολοι. Το 1961, σε ηλικία 26 χρόνων, ήρθε στην Αθήνα όπου και πα-

Βάγια Αντωνίου

ντρεύτηκε τον Ευάγγελο Αντωνίου (Λάκη) από τα Λαγκάδια Άρτας, τον οποίο αγαπούσε από τα νεανικά της χρόνια. Απέκτησε δύο παιδιά, τη Δέσποινα και τον Γιάννη, τα οποία υπεραγαπούσε και υπήρξε προστατευτική απέναντί τους, τέσσερα εγγόνια και δύο δισέγγονα. Ήταν αγωνίστρια της ζωής, προσπαθούσε να ανταπεξέλθει σε όποια δυσκολία της παρουσιαζόταν με γνώμονα το καλό της οικογένειας. Η νεκρώσιμος ακολουθία πραγματοποιήθηκε στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου στην Ανεμορράχη και ο ενταφιασμός της στο νεκροταφείο του χωριού.

Δ.Α.

• Στις 27/03/2022 απεβίωσε στο χωριό μας ο Αναστάσιος Δ. Καλιακάτσος, ετών 89. Κηδεύτηκε την επομένη στο νεκροταφείο Ναζαίων Κεντρικού. Ο Αναστάσιος Καλιακάτσος, στην προεδρία του Χαρίλαου Φακίτσα ήταν κι αυτός κοινοτικός σύμβουλος για τους δρόμους στο χωριό μας. Ακόμα όμως δεν ολοκληρώθηκαν οι δρόμοι στο χωριό μας για τα μικρά αυτοκίνητα.

• Τη Δευτέρα 28 Μαρτίου 2022 απεβίωσε στην Αθήνα ο Ιωάννης Νικολ. Ανδριανόπουλος ετών 76 από τη Μεσση-

νη Μεσσηνίας. Ο εκλιπών Γιάννης ήταν παντρεμένος με τη Γεωργία του Δημητρίου και της Αντριάνας Αντωνίου από τα Λαγκάδια Κεντρικού Άρτης. Ήταν και οι δύο πολύ καλοί, ζούσανε αρμονικά και αγαπημένοι στον τόπο καταγωγής της Γεωργίας, στη Μεσσήνη και στην Αθήνα στην περιοχή του Ζωγράφου. Όλα πηγαίνανε καλά. Ξαφνικά όμως κάποια μέρα ο Γιάννης παρουσίασε κάποιο πρόβλημα υγείας και εισήχθη στο νοσοκομείο για εξετάσεις και παρακολούθηση από τους γιατρούς. Μάταια όμως, ο Γιάννης στις 28 Μαρτίου 2022 έφυγε από τη ζωή και το Σάββατο στις 2 Απριλίου 2022 στον Ιερό Ναό του Αγίου Κωνσταντίνου στου Ζωγράφου εψάλη η εξόδιος νεκρώσιμος ακολουθία. Παριστάμενοι η σύζυγος του Γιάννη Γεωργία, η αδελφή του Γιάννη, Δήμητρα, υποβασταζόμενες από συγγενικά τους πρόσωπα. Άλλοι παριστάμενοι εκατέρωθεν συγγενείς, χωριανοί και φίλοι σύμφωνα πάντα με τους περιορισμούς λόγω κορονοϊού. Με το πέρας και του τελευταίου ασπασμού και του αποχαιρετισμού όλοι απέδωσαν το τελευταίο αντίο στον αγαπητό Γιάννη ευχόμενοι καλό του ταξίδι. Ο Θεός να τους έχει καλά. Στη συνέχεια ο αγαπητός μας Γιάννης ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο του Ζωγράφου. Αι-

νία η μνήμη του.
Στη χαροκαμένη σύζυγο του Γιάννη, Γεωργία και στην αδελφή του, Δήμητρα, που γεύονται το βαρύ και φαρμακερό ποτήρι ο Θεός να τους απαλύνει τον πόνο όσον αυτό γίνεται.
Αυτά για την ιστορία.
Με κάθε σεβασμό και αγάπη
ο γείτονας της Γεωργίας,
Χρήστος Φούκας,
ασχολούμενος με τα κοινωνικά.
Γεια σου, αγαπητέ Γιάννη,
ώρα σου καλή.

ΣΣ. ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ

Ο Γιάννης Ανδριανόπουλος έφυγε από τη ζωή με ένα μεγάλο παράπονο και το έλεγε σε κάθε μας συνάντηση: «Είμαι 45 χρόνια γαμπρός στα Λαγκάδια και δεν μπόρεσα να πω νερό ποτέ από τα Τζουμέρκα και το κουβαλάω με τα παγούρια από τα χαμηλότερα σημεία, Φτέρη, Αη-Λιας κλπ.».

Τραγική ειρωνεία: Το νερό έφτασε στο σπίτι του Γιάννη δύο μέρες μετά τον θάνατό του! Ας όψονται οι διοικούντες...

Ο ΑΡΑΧΘΟΣ εκφράζει τα ειλικρινή του συλλυπητήρια στους οικείους και συγγενείς των αιμνήστων συμπατριωτών μας.

Στιγμιότυπο από παλαιότερη εκδήλωση φασολάδας στην Πάρνηθα

Αριστερά ο αείμνηστος Νίκος Καλιακάτσος και δεξιά ο Αντώνης Μάνος

Ο Αντώνης Μάνος, πάντα στο πόστο του για είσπραξη συνδρομών κλπ.

Αγγέλης Άγγελος
Γεωπόνος

Γέφυρα Πλάκας Αγνάντων
τηλ: 6986586341 - 2685031712
aggelis91@yahoo.com

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΚΡΙΝΗ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Στον αγαπημένο μας κουνιάδο και θείο

Γράφουμε με τόση λύπη και καημό
Ο Θεός να σε ευλογήσει και η ψυχή σου να είναι αιώνια αναπαυμένη
Η καλосύνη σου που μας έχει πλουτίσει σε όλη τη ζωή μας δεν μπορεί να αντικατασταθεί.
Μας συμπεριφέρθηκες πάντα με αγάπη και είχαμε την ευλογία να περάσουμε πολλές αξέχαστες στιγμές.
Ήταν μεγάλη τιμή μας να σε έχουμε στη ζωή μας, να σε αγαπήσουμε και θα παραμείνεις πάντα στις σκέψεις μας.
Μας λείπεις και σε αγαπάμε.
Με θερμά συλλυπητήρια

Γιάννης Ανδριανόπουλος, ετών 76

Όλγα, Νίκος, Καίτη, Νικολέττα, Ταρούν, Τούλα, Γιώργος, Πασχάλης, Αφροδίτη, Κωνσταντίνος, Σοφία, Τασία, Κρίστιαν, Χένρη και Θεόδωρος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΑΡΑΧΘΟΥ

ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΥΞΕΝΗ (ΤΖΕΝΗ) του ΙΩΑΝΝΗ	30,00€
ΣΠΥΡΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ στη μνήμη του πατέρα της	50,00€
ΜΑΡΗ ΚΑΙΤΗ σύζ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ	100,00€
ΖΩΗ ΕΛΕΝΗ (συζ. ΚΩΣΤΑ ΖΩΗ)	30,00€
ΚΩΣΤΑΒΑΣΙΛΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ	30,00€
ΓΙΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	20,00€
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ του ΘΕΟΔΩΡΟΥ	150,00€
ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ του ΚΩΝ/ΝΟΥ	20,00€
ΜΗΤΣΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ του ΝΙΚΟΛΑΟΥ	30,00€
ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ του ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (ΟΙΚ.)	20,00€
ΦΟΥΚΑ ΑΝΤΙΓΟΝΗ συζ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ	20,00€
ΜΠΑΚΑΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	20,00€
ΑΡΑΠΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (ΡΟΔΑΥΓΗ)	20,00€
ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ συζ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	20,00€
ΠΑΠΠΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ (ΔΙΣΤΡΑΤΟ)	10,00€
ΜΑΝΟΣ ΑΛΕΞΙΟΣ του ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	20,00€
ΣΥΝΟΛΟ	590,00€

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ: 20,00€

Το κάθε φύλλο της εφημερίδας (τριμηνιαία έκδοση)
κοστίζει 800,00€

Ευχαριστούμε τους συνδρομητές για τη βοήθειά τους και ελπίζουμε στην ευγενή συμβολή και άλλων «εχόντων» συμπατριωτών μας!

Λόγω πληθώρας ύλης, ο Απολογισμός του Δ.Σ. Περιόδου 2018-2021 θα δημοσιευθεί στο επόμενο φύλλο.

ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΑΓΚΕΛΑ
ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΚΑΤΩ ΑΘΑΜΑΝΙΟ
ΤΗΛ. 26810 78134 - 6937090542

Eco Lift
ΑΦΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Ο.Ε.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ & ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ

ΡΟΔΟΥ 158 ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ - ΤΗΛ.: 2105065777 - ΚΙΝ.: 6947585604
www.ecolift.gr, info@ecolift.gr

Ελένη Π. Μούτου
Δικηγόρος
Μ.Δ.Ε. Εργατικού Δικαίου

Φερών 9, Πλ. Βικτωρίας, Τ.Κ. 10434
τηλ./fax: 215 5257546, κιν. 693 7228027
email: lena_moutou@yahoo.gr

αφιερωμένο στη μνήμη
του Παναγιώτη Γ. Σπύρου

Όταν όλα σκεπάζονται από την ηχηρή απουσία πως παραμένουν έντονες οι ει-
κόνες και οι ήχοι αναδύονται γλυκά.
Πολλοί είναι οι τόποι που αγκαλιάζουν τα
όνειρα και τους στόχους ενός ανθρώπου,
ενός πνεύματος ανήσυχου. Οι τόποι γίνο-
νται μόνιμες κατοικίες έργου δημιουργι-
κού και προσωπικών βιωμάτων. Και σε
κάθε στάση έρχεται επαναληπτικά η επι-
θυμία να γνωρίσεις τον επόμενο προορι-
σμό. Να διαβάσεις την ιστορία του και να
συναντήσεις τους ανθρώπους του. Με
αυτό τον τρόπο διαμορφώνεσαι και ανα-
πτύσσεις την προσωπικότητα, την ματιά,
την αίσθηση της μεγαλειώδους ροής της
ζωής που κυλά ασταμάτητα γύρω σου.
Υπάρχουν εκείνες οι φορές που από τον
τόπο γέννησής σου απομακρύνεσαι δια-
νύοντας πολλά χιλιόμετρα μακριά ώστε
να καταφέρεις να γίνεις ο δημιουργός
των βιωμάτων σου, να υλοποιήσεις τους
ορμητικούς στόχους σου, τα όνειρα που
θα γίνουν η πραγματικότητα σου. Είναι
θαρραλέο και συγκινητικό το βήμα του
ανθρώπου δημιουργού που διασχίζει το
χάρτη με τα απροσπέλαστα τοπία και
φτάνει να ακουμπά τα όνειρά του μέσα
σε τόσες συμπληγάδες.
Αφήνεις πίσω τον σκιερό από τα βουνά
ποταμό που γίνεται σε σημεία πράσινη
λίμνη με τα ρείκια, τα χαμηλά πλατάνια,
εκεί που τα καλοκαίρια έτρεχες για να
βουτήξεις στα ήρεμα νερά μαζί με τα άλ-
λα παιδιά. Το σχολείο με την πέτρινη επι-
βλητικότητά του, που χτίζουν τις φωλιές
τα αποδημητικά πουλιά στη στέγη του,
τα ξύλινα θρανία που έσμιγες τα γράμμα-
τα για να τα κάνεις λέξεις. Πού να φαντα-
ζόσουν ότι αυτές οι λέξεις κάποτε στο
μέλλον θα γίνουν οι σπουδαίες αρθρο-

Όπως το ταξίδι του ποταμού

γραφίες σου που θα τις διαβάξει στις σε-
λίδες των εφημερίδων κόσμος γνωστός
και άγνωστος, θα γίνουν ομιλίες και κεί-
μενα που θα ακούν με εντυπωσιασμό οι
μαθητές σου και θα εμπνέονται.
Την εκκλησία που έχει μονό και ψηλό κα-
μπαναριό και χτυπά να διαλαλήσει γιορ-
τές, χαρές και Κυριακές. Βάζοντας μέσα
στο τσόχινο τσεπάκι του παλτό τα πασχα-
λιάτικα κουλουράκια και το βαμμένο αυ-
γό, τί δώρα πλούσια, κρύβοντας τα κρύα
χεράκια λέγοντας δυνατά τα κάλαντα των
Χριστουγέννων και των Φώτων.
Ψέλνοντας δειλά τις κυριακάτικες υμνω-
δίες γιατί εκεί μπροστά στο ψαλτήρι μό-
νο η προτροπή της μάνας σε έκανε να
πλησιάσεις.
Κι αυτό το μέγα φυλαχτό της προτροπής
έγινε δυνατό σημείο ταλέντου που εν-
θαρρύνθηκε. Έγινε στις παρέες η ομορ-
φιά μαζί και η επικοινωνία. Αυτό που λέ-
γεται γλέντι. Το γλέντι που ενώνει καρ-
διές κι ανθρώπους.
Ενήλικας πια, έχοντας εφόδιο το ταπερα-
μέντο των τόπων που γεννήθηκες, της ρί-
ζας σου με την πυγμή του καθηγητή δια-
σχίζεις τις διαδρομές. Ατρόμητος γονέας,
πιάνεις στην αγκαλιά καθένα από τα τρία
παιδιά και όλο χαρές και μόνιμο χαμόγε-
λο διδάσκεις τα επτά θαύματα του κό-
σμου, τους επτά σοφούς, την Αθηνά, τον
Παρθενώνα, διδάσκεις πάθος και λατρεία
για την αρχαιότητα και την Ομορφιά της,
για την εντυπωσιακή νοητεία των γλυ-
πτών του Πραξιτέλη και τη διδασκαλία
του Αριστοτέλη, την ποίηση των τραγω-
δών και τον λυρισμό του Αριστοφάνη.
Πόσες μεσημεριάτικες περιηγήσεις ακο-
λουθήσαμε μαζί σου, κάτω από τον καλο-
καιρινό ήλιο, στη γη που μύριζε θυμάρι
και αγριόχορτα πλάι σε αρχαία θέατρα
και κυκλώπεια τείχη.
Κάνοντας τους γόνους σου να αγαπούν
ως σήμερα, ως τώρα, με σεβασμό μεγάλο
το κάθε τι που προέρχεται από τότε που
το ανθρώπινο γένος έχτισε ιστορία.
Όλα αυτά ήταν και θα είναι ο Παναγιώτης
Γ. Σπύρου.
Σπουδαίος εκπαιδευτικός κάτω από τη
στέγη των Σχολών που διετέλεσε το έργο
του, κάτω από τη στέγη του σπιτιού του
αλλά και όπου βρισκόταν. Έγνεθε και μοι-
ραζόταν τη γνώση του με τρόπο ευγενικό,
ως συνάνθρωπος, με μια αξιοζήλευτη

Έργο του Παναγιώτη Γ. Σπύρου.
Δημιουργία στη δεκαετία του 1970

Έργο της Βασιλικής Π. Σπύρου που
απεικονίζει μικρό παιδί τον Παναγιώτη Γ.
Σπύρου, έτος δημιουργίας 2008

κοινωνικότητα.
Ασταμάτητος κειμενογράφος και αρθρο-
γράφος, που είχε ως έμπνευση κάθε λε-
πτομέρεια που σχηματιζόταν γύρω του.
Από την ιστορία αγάπης με την αγαπημέ-
νη, μέχρι το τελευταίο λεπτό, συνοδοιπό-
ρο του, την μητέρας μας, τις κατευθύν-
σεις των δρόμων που περπατούν οι άν-
θρωποι, τα γεγονότα της καθημερινότη-
τας, το μεγαλείο της φύσης, της τέχνης,
της παιδείας, της μόρφωσης.
Καλλιτέχνης της ζωγραφικής και του τρα-
γουδιού. Στα εικαστικά έργα του διακρί-
νεται η λεπτότητα και η ευαίσθητη πλευ-
ρά, η απροσπέλαστη πλευρά των λεπτο-
μερειών που εκτείνονται γύρω μας. Της
φύσης, των πορτραίτων. Τοπιογράφος
των εικόνων που έζησε και ταξίδεψε ή
για λίγο πέρασε. Ειδικότερα γνώστης του
τεχνικού σχεδίου που καλλιέργησε παρα-
κολουθώντας μετεκπαίδευση και σε χώ-
ρες της Βόρειας Ευρώπης. Εμπνευστικά
τα έργα του καθώς κατάφερνε να αποδώ-
σει σχήματα και γεωμετρικές υφές με το
χέρι με απόλυτη ακρίβεια, συμμετρία και
ταλέντο.

Συλλέκτης εκατοντάδων στίχων του λαϊ-
κού ρεπερτορίου που κατέγραφε με φρο-
ντίδα σε αμέτρητες χειρόγραφες σελίδες
που έγιναν πια τόμοι. Με θαυμασμό
ερευνούσε στιχουργούς και συνθέτες και
η μελωδική φωνή του με εκείνη τη χροιά
που αισιοδοξία σκορπούσε έχει εντυπω-
θεί στο μυαλό κάθε ανθρώπου που τον
γνώρισε σε κάθε ώρα της μέρας, από το
γραφείο του σπιτιού του και τα δικά μας
σπίτια και σε κάθε παρέα που βρισκόταν,
από την πρωινή βόλτα του για τον καφέ,
μέχρι τα μεγάλα τραπέζια όλοι, όλοι περι-
μεναν το τραγούδι του και τον χορό του
που δήλωναν μεγάλο λάτρη της ζωής.
Ομιλητής που τον διακατείχε η φιλομά-
θεια και η αστείρευτη δημιουργικότητα
μέχρι την τελευταία στιγμή. Ο πλούτος
των αριθμών των τίτλων βιβλίων που δι-
αρκώς συνέλεγε, που αυξάνονταν με τα
χρόνια και πλημμύριζαν τις βιβλιοθήκες
μας ήταν η μεγαλύτερη τύχη για εμάς, τα
παιδιά του, αλλά και σύμφωνα με τα λό-
για πολλών, ο δρόμος προς τη γνώση κι
εκείνων.
Άνθρωπος που θυμόταν τον τόπο κατα-
γωγής του, το Δίστρατο Άρτας, με τρόπο
μοναδικό, σαν να αφηγούνταν παραμύ-
θια που μετέτρεπαν τις δυσκολίες των
καιρών του ως εικονογραφήσεις βουτηγ-
μένες στα χρώματα και στη φαντασία, μα
ήταν όλα τόσο αληθινά. Που από το ξαν-
θό παιδί του ποταμού Αράχθου μεγα-
λούργησε στις μητροπόλεις.
Αρθρογραφώντας και συζητώντας με κά-
θε ευκαιρία για την ιστορία και την μεγα-
λειώδη ομορφιά γενικότερα της Ηπείρου.
Εξέφραζε δημιουργικά την ευγνωμοσύνη
του για το κάλλος της τέχνης, των ευεργε-
τών, της μάθησης. Αστείρευτος ερευνη-
τής της ζωής που το ανοιχτόχρωμο βλέμ-
μα του, της καλοσύνης και δημιουργικό-
τητας, εξέπεμπε.
Με παντοτινή αγάπη και ευγνωμοσύνη,
οι συνεχιστές του έργου του,
Βασιλική Π. Σπύρου,
Σταυρούλα Π. Σπύρου,
Γεώργιος Π. Σπύρου και η αγαπημένη
συνοδοιπόρος της ζωής του
Γεωργία Σπύρου.
Αθήνα, 26 Ιανουαρίου 2022

Ευχαριστούμε τον Σύλλογο Διστρατιωτών
για την αποστολή αποχαριτιστήριου
στεφάνου στη μνήμη του Παναγιώτη Γ.
Σπύρου, στις 8 Ιανουαρίου 2022.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

ΔΙΩΡΟΦΗ οικία πάνω από την πλατεία Ναζαίων Κε-
ντρικού, σε τιμή ευκαιρίας. Ο τυχερός θα έχει θέα
προς Ξεροβούνι, Άραχθο ποταμό, λίμνη Πουρναρί-
ου, Κορφοβούνι και Χελώνα. Γίνονται ευκολίες.
Πληροφορίες: Βασίλης Αναγνωστάκης
☎ 6937862812

Οι φίλοι και οι αναγνώστες της εφημερίδας, παρακαλούνται να καταθέτουν τη συνδρομή τους και την οικο-
νομική τους ενίσχυση προς τον σύλλογο, στους παρακάτω τραπεζικούς λογαριασμούς:

- ΕΤΕ: GR73 0110 0860 0000 0866 0335 632 • ALPHA: GR9001403610361002101066111
- EUROBANK: GR95 0260 0190 0005 3010 1291505 • ΠΕΙΡΑΙΩΣ: GR23 0172 1930 0051 9305 3897 607

ΘΕΡΜΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ:

Οι συνδρομές να καταβάλλονται μόνο μέσω τραπεζών και όχι μέσω ταχυδρομείου
διότι δεν είναι εφικτή η είσπραξή τους για τυπικούς λόγους

**ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: Η οικονομική σας συμβολή είναι παραπάνω από απαραίτητη
διότι το κόστος ανά φύλλο εφημερίδας ανέρχεται στα 800,00 ευρώ**

ΓΙΩΡΓΟΣ Μ. ΣΙΑΦΑΡΙΚΑΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.

- Άδειες
- Πρόγραμμα Εξοικονομώ Κατ' Οίκον
- Ανακαινίσεις
- Κτηματολόγιο
- Αντιρρήσεις επί δασικών χαρτών
- Τοπογραφικές εργασίες

τηλ.: 6947445250
email: giorgossiaf@gmail.com

artagoal.gr

Θοδωρής Χρ. Σπύρου
Τ. 6942 650996
info@artagoal.gr

εκοράρει στην ενημέρωσή...
και σας διαφημίζει!!!

Στέφανος Λεπίδας
Σοφοκλή Βενιζέλου 145, Ηλιούπολη
Τ. 211 116 9956, Κ. 6974 865 629
lepidas1967@gmail.com

συνέχεια από τη σελ. 1

σκοτάδια του Μεσαίωνα. Έδινε το δικαίωμα στον φεουδάρχη να πρέπει να περάσει την πρώτη νύχτα του γάμου με οποιαδήποτε νεόνυμφη. Ούτε η ίδια, ούτε ο νέος της σύζυγος, ούτε η οικογένειά της μπορούσαν να διαμαρτυρηθούν, Ήταν ένας φόρος παρθενικού αίματος, στα τόσα αίματα έγιναν με τους φεουδάρχες, που περνούσε από γενιά σε γενιά. Μέχρι που γίνεται συνείδηση η ανάγκη και τότε όλα μπορούσαν να ανατραπούν...

Και ο Λαός της Φουέντε Οβεχούνα, κάνοντας την ανατροπή αποφάσισε να σκοτώσει τους τυρράνους ή να πεθάνει. Μαζί με τους αδικημένους άντρες, γέρους, νέους και παιδιά έτρεξαν και οι γυναίκες, που ήταν πιο αδικημένες απ’ όλους. Αρπάζοντας πέτρες, ραβδιά, ρόπαλα, αξίνες και τσαπιά, σπαθιά, κοντάρια, τόξα, συγκρότησαν ένα γυναικείο στρατό, αποφασισμένο να πάρει πίσω το αίμα που χυνόταν επί αιώνες και ν’ αποκαταστήσουν την τιμή που ποδοπατήθηκε, φωνάζοντας «Θάνατος στους προδότες και τους τυράννους».

Μετά τη δολοφονία του Διοικητή, οι βασιλιάδες Φερδινάρδος και Ισαβέλλα έστειλαν στο χωριό, ένα διοικητή ανακριτή για να εξακριβώσει τα καθέκαστα. Όμως οι κάτοικοι είχαν ήδη πάρει την απόφασή τους. Δεν υπάρχει ένας συγκεκριμένος ένοχος, ο ένοχος είναι το σύνολο των κατοίκων.

Στις ερωτήσεις του δικαστή, σύσσωμο το χωριό, άνδρες και γυναίκες και παιδιά, ακόμα και ύστερα από βασανιστήρια, την ίδια απάντηση έδωσαν: «Η Φουέντε Οβεχούνα το έκανε». Μπροστά σε μια τόσο μεγάλη αποφασιστικότητα, οι βασιλιάδες διέταξαν να παύσει κάθε άλλη έρευνα για την υπόθεση αυτή. Η Φουέντε Οβεχούνα είχε νικήσει. Θριαμβευτικά!!! Αυτά έγιναν στη Λατινική Αμερική.

Όμως και στην Ευρώπη, και ειδικά στη Βόρεια Ιταλία, βρίσκεται η κοιλάδα του Πάδου, όπου είναι η πιο εύφορη περιοχή της χώρας γιατί την ποτίζει το μεγαλύτερο ποτάμι της Ιταλίας. Εκεί βρίσκονται οι μεγάλες ορυζώνες, όπου τα μικρά φυντάνια του ρυζιού περιμένουν τις γυναίκες εργάτριες να τα καθαρίσουν, για να μην πνιγούν από τα ζιζάνια πριν τη συγκομιδή. Από τον 19^ο αιώνα, οι «Μοντίνες» έτσι ονομάζονταν οι εργάτριες, δουλεύουν σκυμμένες στα ρυζοχώραφα, χωμένες μέσα στα κρύα νερά μέχρι το γόνατο, για 40 (σαράντα) μέρες το χρόνο, ξεριζώνοντας αγριόχορτα από τα χαράματα μέχρι το σούρουπο. Τα κουνούπια τις κατατρώνανε και η ελονοσία τις θερίζει. Ο μισθός ελάχιστος.

Και ο επιστάτης με το βούρδουλα, που είχε ο φεουδάρχης πολύ σκληρός. Όμως οι «Μοντίνες» ποτέ δεν έκατσαν με σταυρωμένα τα χέρια τους. Διαμαρτύρονταν. Διεκδικούσαν. Αγωνίζονταν. Κατά την ώρα της εργασίας τους, για ν’ απαλύνουν τον πόνο τους, τραγουδούσαν διάφορα τραγούδια στα ρυζοχώραφα. Πολλά τραγούδια ήταν της αλληλεγγύης, διεκδίκησης και αγώνα, που πέρναγαν από στόμα σε στόμα, από τη μάνα στην κόρη και από γενιά σε γενιά.

Ένα απ’ αυτά τα τραγούδια είναι το Bella Ciao, Μπέλα Τσάο, πολύ πιο πριν γίνει γνωστό σαν αντιστασιακό τραγούδι. Οι στίχοι του είναι ρεαλιστικοί και θαρραλέοι. Οι εργάτριες εκείνες, παρά το γεγονός ότι ολημερίς αντιμετώπιζαν τη βία, και την ανέχεια, ήξεραν ότι θα έρθει μια μέρα που θα δουλεύουν ελεύθερες από την εκμετάλλευση και την καταπίεση των αφεντικών.

Το 1906, όπως κάθε χρόνο, οι Μοντίνες έφτασαν στην πόλη Βερτσέλι και σ’ άλλες κοντινές πόλεις, για να δουλέψουν στα ρυζοχώραφα. Είχαν ταξιδέψει πολλά χιλιόμετρα με το τρένο, με κάρα, ακόμα και με τα

8 ΜΑΡΤΗ Η ΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

πόδια, για να κάνουν τα χρονιάτικα μεροκάματα που θα εξασφάλιζαν στις οικογένειες και τα παιδιά τους την επιβίωση. Οι γυναίκες ήταν το 80% τοις εκατό των εργατών που έκαναν αυτή τη δουλειά. Έπαιρναν όμως τα μισά απ’ όσα κέρδιζαν οι άντρες συνάδελφοί τους. Έτσι δεν έφταναν τα λεφτά που πήγαιναν στο σπίτι. Άντρας, γυναίκα και παιδιά δεν έβγαζαν όσα χρειαζόνταν για το καθημερινό ψωμί. Οι Μοντίνες δούλευαν πάνω από δώδεκα, δέκα ώρες τη μέρα για μεροκάματα πείνας. Το ίδιο για πολλές ώρες, το ίδιο σκληρά και το ίδιο κακοπληρωμένα δούλευαν και οι άλλοι εργάτες. Εκείνες τις μέρες του Μάη, οι απεργίες απλώθηκαν σ’ όλη την περιοχή. Η πόλη «Βερτσέλι», ερήμωσε. Οι φάμπρικες κλειστές, τα ρυζοχώραφα άδεια. Μεταλλεργάτες, αρτοποιοί, μυλωνάδες, κηπουργοί, εργάτες κλωστοϋφαντουργίας, κτηνοτρόφοι, όλοι και όλες ήταν στους δρόμους. Στα αιτήματά τους είχε μπει και η καθιέρωση του οχτάωρου. Οι Μοντίνες πήραν μέρος στην Απεργία μ’ ενθουσιασμό. Ήξεραν καλά τι ζητούσαν και τα συνδικάτα τους είχαν δύναμη. Πήραν σβάρνα τ’ αγροκτήματα με λευκές και κόκκινες σημαίες, ξεσηκώνοντας τις άλλες συντρόφισσές τους και σταματούσαν εργάτες που πήγαιναν για δουλειά. Έτσι και νίκησαν.

Το 1950 στις Ενωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Νέο Μεξικό λίγο πιο έξω από το Σίλβερ Σίτι, σε ένα οικισμό από παράγκες μένουν οι οικογένειες των Μεξικανών και Αμερικανών εργατών, μεταξύ αυτών και αρκετοί Έλληνες που δουλεύουν στα ορυχεία εξόρυξης ψευδαργύρου της εταιρείας “Empirezine” οι συνθήκες εργασίας στις στοές είναι άθλιες, θάνατοι πάρα πολλοί και ανάπηροι. Η ζωή στις παράγκες που τους δίνει η εταιρεία ακόμη αθλιότερες. Άνδρες – γυναίκες και παιδιά υποφέρουν. Οι ιδιοκτήτες των ορυχείων πλήρωναν λιγότερο τους Μεξικανούς από τους Αμερικανούς εργάτες. Τα σπίτια τους δεν έχουν υδραυλική εγκατάσταση και ζεστό νερό. Οι εργάτες κατεβαίνουν σε απεργία, ζητώντας ίσο μισθό με τους συναδέλφους και μέτρα ασφαλείας στις στοές. Το Σωματείο τους συμπαραστέκεται. Οι απεργοί διαμαρτύρονται καθημερινά, σχηματίζοντας γραμμές πικετοφορίας. Οι γυναίκες έχουν και αυτές τα δικά τους αιτήματα. Εξαιτίας της άρνησης της εταιρείας να τοποθετήσει εσωτερική υδραυλική εγκατάσταση στα σπίτια τους, είναι υποχρεωμένες να κόβουν όλη μέρα ξύλα και να κάνουν ατέλειωτες διαδρομές κουβαλώντας βαριά καζάνια με νερό. Προτείνουν στο σωματείο να συμπεριλάβει και το δικό τους αίτημα που, όμως αρχικά δεν γίνεται δεκτό. Οι εργάτες άνδρες, δυσκολεύονται να καταλάβουν τις ανάγκες των γυναικών τους. Δεν τους περνά από το μυαλό ότι μαζί με τη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών, μπορούν να διεκδικήσουν και τη βελτίωση της καθημερινής ζωής. Μετά από οκτώ μήνες απεργίας, βγαίνει απόφαση από το δικαστήριο που κηρύσσει παράνομη τη διαμαρτυρία. Αν οι απεργοί του ορυχείου δεν απομακρυνθούν από τη γραμμή της πικετοφορίας θα απολυθούν και θα πληρώσουν πρόστιμα. Οι Άνδρες είναι υποχρεωμένοι να υποχωρήσουν. Οι γυναίκες τους όμως, δεν είναι ούτε εργάτες στο ορυχείο ούτε γεωργοί!! Προτείνουν να πάρουν τη θέση των συντρόφων τους στη γραμμή διαμαρτυρίας, ώστε η απεργία να συνεχιστεί. Τώρα πια δεν μπορούν να τις αγνοήσουν. Κανείς δεν μπορεί να πάει κόντρα στην ανάγκη. Χωρίς τις γυναίκες τους δεν μπορούν να νικήσουν!! Οι γυναίκες ρίχτηκαν στον αγώνα

αποφασιστικά, προσθέτοντας πικέτες και με τα δικά τους αιτήματα. Πολλές φορές έμπαιναν στη γραμμή μαζί με τα παιδιά τους. Αντιμετώπισαν χωρίς να υποχωρήσουν τη βία των αφεντικών και του Σερίφη που πληρωνόταν από την εταιρεία. Δεν φοβήθηκαν τη φυλακή. Δεν τρομοκρατήθηκαν από την επίθεση της αστυνομίας. Δεν ποτήθηκαν από τα δακρυγόνα, ούτε από τα αυτοκίνητα που έπεφταν πάνω τους. Κι όταν μία από τις διαδηλώτριες έπεσε κάτω από τις ρόδες, οι άλλες σταμάτησαν τ’ αυτοκίνητα με τα σώματά τους. Η απεργία κράτησε μέχρι 1952 και τερματίστηκε μόνον όταν η εταιρεία αναγκάστηκε να ικανοποιήσει σχεδόν όλα τα αιτήματα. Η στήριξη του σωματείου και η αλληλεγγύη των εργατών από πολλά μέρη των ΗΠΑ, αντρών και γυναικών, έδειξε ποιοι είχαν αληθινά τη δύναμη και ποιες ήταν οι προϋποθέσεις για να την επιβάλλουν. Το τραγούδι «Union Maid», η συνδικαλίστρια έχει τη δική του ιστορία, αφιερωμένο στις γυναίκες των ανθρακωρύχων που πίστεψαν στη δύναμη και την αλληλεγγύη του σωματείου. Οι εργάτριες, βέβαια, κυρίως στην Αμερική και την Αγγλία έδειξαν το δρόμο, ειδικά στις εργάτριες της κλωστοϋφαντουργίας, και στη χώρα μας την Ελλάδα.

Στις 13 του Απρίλη του 1892, οι υφαντουργίνες του Ρετσίνα, που δούλευαν σε ένα από τα εργασιακά κάτεργα στον Πειραιά, ήταν οι πρώτες που τόλμησαν να διαμαρτυρηθούν για την περικοπή του ισχνού μεροκάματού τους. Περίπου 60 εργάτριες πήραν την απόφαση να σταματήσουν τη δουλειά για να κατευθυνθούν στα γραφεία της διοίκησης, ζητώντας το δίκιο τους. Το 1924 αρχίζουν στην Ελλάδα οι αγώνες των καπνεργατών. Τη χρονιά εκείνη σκοτώνεται η καπνεργάτρια Μαρίδα Χρυσάδου, στην απεργία της Καβάλας.

Το 1926 στην απεργία του εργοστασίου «Παπαστράτος», στο Αγρίνιο η Βασιλική Γεωργαντζέλη συμμετέχει στην ομάδα των εργατών που φρουρούν την απεργία και τις συγκεντρώσεις των απεργών. Είναι έγκυος στο τρίτο της παιδί.

Στις 8 Αυγούστου οι γυναίκες συμπορεύονται με τους άνδρες. Η πορεία συναντά την αντίσταση των αστυνομικών και οι σφαίρες πέφτουν βροχή. Η Βασιλική Γεωργαντζέλη και το αγέννητο παιδί της είναι από τα πρώτα θύματα εκείνου του αγώνα που, όμως απέδωσε καρπούς, γιατί πολλά από τα αιτήματα των καπνεργατών βρήκαν τη λύση τους. Το 1933 ξεσηκώνονται οι καπνεργάτες, του Βόλου, της Καβάλας, της Νιγρήτας. Το 70% των 12.000 (δώδεκα χιλιάδων) καπνεργατών στις 29 του Μάη του 1936 κατέβηκε σε απεργία ύστερα από απόφαση του συνδικαλιστικού τους φορέα ήταν γυναίκες. Οι καπνέμποροι, εκμεταλλεζόμενοι τη μεγάλη απεργία, είχαν αθετήσει την υπόσχεσή τους για αυξήσεις στους μισθούς. Πολλοί καπνεργάτες και καπνεργάτριες, δούλευαν χωρίς αμοιβή, μόνο και μόνο για τα ένημα που θα τους επέτρεπαν να μη χάσουν την περιθαλπή τους.

Στις 8 του Μάη, η Χωροφυλακή της Θεσσαλονίκης εμπόδισε χιλιάδες διαδηλωτές να κατευθυνθούν προς το Διοικητήριο, εκδηλώνοντας την αλληλεγγύη τους. Αμέσως κατεβαίνουν σε απεργία και οι σιδηροδρομικοί, οι αυτοκινητιστές, οι τροχιοδρομικοί και οι εργαζόμενοι στον Ηλεκτρισμό.

Στις 9 του Μάη του 1936, οι κεντρικοί δρόμοι της πόλης είναι πλημμυρισμένοι από χιλιάδες διαδηλωτές. Η χωροφυλακή βαρά με όπλα στο ψαχνό. Πρώτος νεκρός ο ΤΑΣΟΣ ΤΟΥΣΗΣ. Θα ακολουθήσουν άλλοι έντε-

κα (11) όλοι διαδηλωτές.

Την άλλη μέρα σε πρωτοσέλιδο εφημερίδας, η χαροκαμένη μάνα θρηνεί το γιό της πάνω στο πτώμα του γιού της. Η εικόνα αυτή συγκλονίζει τον ποιητή μας, ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟ, που μέσα σε δυο μερόνυχτα γράφεται, ο γνωστός σε όλους μας «ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ» «Νάχα τ’ αθάνατο νερό...» όπου ο Μίκης Θεοδωράκης μελοποίησε, που μέχρι σήμερα σαλπίζουν ακόμη οι στίχοι του, που όσοι ακούν ριγούν. Αφιερωμένος «ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ» στους αγώνες των καπνεργατών, και στις μανάδες που πήραν το ντουφέκι των σκοτωμένων παιδιών τους, γεμάτα αίματα για να συνεχίσουν οι ίδιες το δρόμο των παιδιών τους, που έμεινε μισός.

Για να κάνουν πράξη τις ελπίδες, τα όνειρα και τα οράματα που δεν πρόλαβαν ν’ ολοκληρωθούν.

Απ’ την άλλη μεριά οι Υφάντριες της Αμερικής και της Ελλάδας πάλεψαν, και απαλλαγμένες από τη σκλαβιά της φάμπρικας, της μηχανής, του εξοντωτικού ωραρίου, και του μισθού «ψίχουλα», υφαίνουν, όχι πια για τα υφάσματα της εκμετάλλευσης και της κερδοσκοπίας των αφεντικών τους, αλλά για το γερό και πανέμορφο ρούχο, που θα ντύσουν τις μέλλουσες οικογένειές τους, για αγώνες για λευτεριά, παιδεία και για το δίκιο τους.

Θέλω εδώ να σας εξομολογηθώ για ένα γεγονός που έζησα στην οικογένειά μου.

Ο πατέρας μου Σωτήρης Καραγιάννης του Πέτρου όπου εργαζόταν σαν κλωστοϋφαντουργός στο εργοστάσιο του «Μαραγκόπουλου», στην ΠΑΤΡΑ. Όταν μεγάλωσε και ήρθε η ώρα να πάρει σύνταξη, έπρεπε να μετρήσει τα ένημά του. Τότε εγώ που ήμουν μεγάλη, πήρα τα βιβλιάρια της εργασίας του να του τα μετρήσω. Έτσι διαπίστωσα ενώ δούλευε για αρκετά χρόνια, η εργοδοσία κολλούσε ένα ένημο το μήνα. Δούλευε από το 1938 στο εργοστάσιο. Τον ρώτησα. Καλά πατέρα μια μέρα δούλευες; Όχι μου λέει παιδί μου χρόνια. Τότε που είναι τα ένημά σου; Μου απαντά. Ποιος τολμούσε να ζητήσει παιδί μου ένημα; Αν έκανα κάτι τέτοιο, θα με έδιωχναν. Εγώ είχα ανάγκη το πενιχρό μεροδούλι για να σας μεγαλώσω. Οπότε γράφοντας αυτό το άρθρο θυμήθηκα και έζησα από πρώτο χέρι, την αδικία που γινόταν προς τους εργαζομένους. Ευτυχώς τότε το 1981, νίκησε στις εκλογές το ΠΑΣΟΚ. Ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, Ανδρέας Παπανδρέου, σαν απλός βουλευτής, έβγαине στο Νόμο Αχάϊας,. Εγώ ήμουν ΠΑΣΟΚ, οπότε είχα προσβάσεις στον Πρόεδρο, σε μία συνεστίαση όπου σαν Πρωθυπουργός είχε έρθει, του το ανέφερα, το είχα πει και σε άλλα σημαίνοντα πρόσωπα, Υπουργούς του ΠΑΣΟΚ. Τότε η Κυβέρνηση Παπανδρέου, ψήφισε νόμο που έλεγε ότι: όποιος εργαζόμενος ήταν ασφαλισμένος πριν το 1939 ή 1940, δεν το θυμάμαι καλά, να μπορεί να στοιχειοθετήσουν σύνταξη με 1500 ένημα, αρκεί τα πέντε τελευταία χρόνια νάχει πλήρη ένημα. Έτσι έβγαλε τη σύνταξή του ο πατέρας μου και πολλοί άλλοι που ήταν στην ίδια κατηγορία.

Αναρωτιέμαι τι θα γίνει σήμερα; Με τη νεολαία, που δουλεύει 3ωρα και 4ωρα ή που είναι άνεργοι, ή τους μισθούς πείνας που παίρνουν; Έχει έρθει ένας καινούργιος Μεσαίωνας.

Ας ανοίξουν τα μάτια τους, και αν μην είναι στην καφετέρια, με ένα κινητό στο χέρι σκυμμένοι και δεν βλέπουν τι θα απογίνουν.

Ας σηκωθούν από τον καναπέ και την καρέκλα, και να βγουν στο δρόμο όπως οι πρόγονοί μας, εργάτριες και εργάτες και δικαιώθηκαν. Εμείς αγωνιστήκαμε κατά το δυνατόν, όσο μπορούσαμε. Η σειρά τους.

Αράπη – Καραγιάννη Βασιλική